

СПЕЦПРОЕКТ

ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ
www.viysko.com.ua

№10 (192)

ЧИТАТИ – ЩОБ ЗНАТИ, ЗНАТИ – ЩОБ ПЕРЕМАГАТИ!

ЖОВТЕНЬ 2016

У К Р А Ї Н И

ВІЙСЬКО

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДРУКОВАНИЙ ОРГАН МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

РУБІЖ

ВІДСІЧІ АГРЕСОРУ

У Збройних силах відбулися стратегічні командно-штабні навчання «Рубіж-2016». До практичних дій залучалися кораблі, авіація, ракетно-артилерійські, інженерні та спеціальні підрозділи.

ПІДПИШИ КОНТРАКТ
ЗІ ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ УКРАЇНИ

MIL.GOV.UA/CONTRACT
0 800 50 00 51

Київ, Харків, Львів, Маріуполь, Миколаїв, Запоріжжя,
Полтава, Черкаси, Житомир, Чернігів, Вінниця,
Дніпро, Кропивницький, Тернопіль, Рівне

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ
УЧАСНИКІВ АТО «УКРАЇНЦІ - РАЗОМ!»

ФЕДЕРАЦІЯ ФУТБОЛУ
УКРАЇНИ

«КУБОК ГЕРОЇВ АТО»

4 вересня -
4 грудня

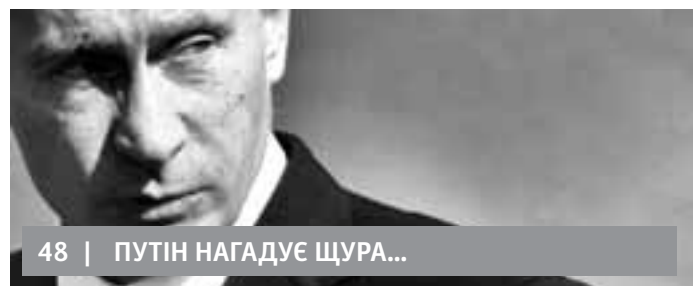
Наші
партнери:

ukrazom.org

ЗМІСТ

- 2 | АДРЕСИ МУЖНОСТІ**
Війна за мир
- 10 | ГЕРОЇ АТО**
Формула успіху комбата Горбенка
- 14 | ВІЙНА ЗБЛИЗЬКА**
Слід «Бізона»
- 16 | ПЕРЕМИР'Я БЕЗ МИРУ**
Буремна Авдіївка
- 19 | Ілюзія мирного життя**
- 20 | СПОГАДИ З ПЕРЕДОВОЇ**
Полк Борісова
- 26 | СИЛЬНІ ДУХОМ**
Рік війни «кіборга» Заречнева
- 30 | АРГУМЕНТИ БЕЗПЕКИ**
Що маємо в арсеналі?
- 34 | Гуркіт «Грому» наближається**
- 36 | ВІЙСЬКОВА ОСВІТА**
Коли навчати – мистецтво,
навчитися – обов'язок
- 44 | СТРАТЕГІЧНИЙ ВИБІР**
Вступ України до НАТО –
лише питання часу
- 48 | ПОГЛЯД**
Путін нагадує щура, якого
намагаються загнати в куток...
- 52 | АРМІЙСЬКА КУХНЯ**
Борщ, сало та каша –
їжа українська наша
- 54 | ТЕПЛА ТОЧКА**
Вахта особливого піклування
- 58 | БЛАГОДІЙНІСТЬ**
Брати Кузьмініх
подають руку допомоги...
- 62 | РЕАБІЛІТАЦІЯ**
Дельфіни-терапевти

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДРУКОВАНИЙ ОРГАН МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Засновник:
Міністерство оборони
України

Адреса редакції:
вул. Мельникова, 81,
04050, Київ, Україна, а/с 72
Телефони редакції:
(044) 483-08-39, 489-38-59
mail: viysko2012@ukr.net;
Електронна версія:
<http://www.viysko.com.ua/>
© «Військо України», 2014

Підписано до друку:
24.10.2016 р.
Наклад: 2200
Віддруковано:
ТОВ «Інтер Прінт 1»
Передплатний індекс: 74101
Передплату можна оформити
в усіх поштових відділеннях
зв'язку
**Свідоцтво про державну
реєстрацію:**
КВ № 827 від 12.07.1994 р.

Головний редактор:
Валентин БУРЯЧЕНКО

**Заступник головного
редактора:**
Андрій МИРОНЧУК

Відповідальний секретар:
Вячеслав ПЕТРОВСЬКИЙ

Начальники відділів:
Олександр БІРЧЕНКО,
Ігор ПАРУБСЬКИЙ,
Олександр ВАСИЛЬЧЕНКО

Спеціальні кореспонденти:
Сергій БАСАРАБ,
Юрій КУЗНЕЦОВ,
Олег СУШИНСЬКИЙ,
Галина ЖОЛТІКОВА

Кореспонденти:
Валерія СОКОЛІК,
Валерій ВОРОНЧУК,
Олександр ПАНЮКОВ

Літературний редактор:
Олена ПОЛЯНСЬКА

Редакція не несе відповідальності за зміст повідомлень інформантів і може друкувати статті, не поділяючи поглядів автора. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій. Роботи (фотознімки, статті, малюнки, тексти та інші матеріали), які прийшли на адресу редакції, не рецензуються і не повертаються. Передрук матеріалів чи будь-яке інше їх використання можливе лише з письмового дозволу редакції. При використанні матеріалів посилання на журнал «Військо України» обов'язкове. За зміст реклами відповідальність несе рекламодавець.

ВІЙНА

Вже понад два роки ці військовослужбовці мужньо захищають незалежність нашої держави на Донбасі. Артилеристи неодноразово зупиняли ворога, знищували його техніку та змушували тікати якнайдалі. Бойові дуелі у Слов'янську, Сіверську, Дебальцевому та інших населених пунктах зробили з простих хлопців справжніх воїнів, якими може пишатися Україна. Своїми вчинками вони довели – там, де «промовляють» їхні гармати, перебіг бойових дій докорінно змінюється...

26-та окрема артилерійська бригада під керівництвом бойового офіцера – полковника Андрія Маліновського однією із перших військових частин була залучена до проведення антитерористичної операції. Сьогодні певна кількість особового складу виконує завдання в пункті постійної

дислокації, проте більшість артилеристів і досі залишаються в зоні АТО для того, щоб у випадку загрози дати належну відсіч ворогу.

Перше бойове завдання бердичівські артилеристи виконали навесні 2014 року – вони забезпечили прикриття підрозділів, які утримували перехід між материковою

Україною та тимчасово окупованим Кримом. З початком антитерористичної операції на сході України передислокувалися на Донеччину. Бойове хрещення отримали біля Слов'янська, коли звільняли місто від терористів Гірка-Стрелкова. Разом з іншими українськими підрозділами визволяли

ЗА МИР

Краматорськ, Сіверськ, Лисичанськ, Бахмут, Попасну, а також прикривали важливі напрямки оборони наших військ біля Дебальцевого, на підступах до Донецька та у Приазов'ї. На рахунку бердичівських «богів війни» чимало знищених російських окупантів і ворожої техніки.

...На жаль, невблаганна війна залишила важкий слід і на їхній бригаді: під час проведення антитерористичної операції військова частина зазнала втрат. У боях за Україну полягли 27 її воїнів-героїв. Імена полеглих побратимів навіки внесені у списки артилерійської бригади. Відтепер вони завжди стоятимуть за спинами

живих товаришів незрими янголами-охоронцями.

Попри те, що підрозділи з'єднання наполовину були укомплектовані військово-службовцями, призваними під час мобілізації, вони працюють, як цілісний злагоджений механізм. Нині йде активний набір контрактників. Перевага надається людям із бойовим досвідом, які зможуть керувати дуже серйозними артилерійськими засобами. Сьогодні на озброєнні бригади перебувають гаубична і гарматна самохідна артилерія 2С19 «Мста» та 2С5 «Гіацинт», протитанкові «Рапіри» і сучасні розвідувальні артилерійські комплекси. Крім цього, 2014 року на базі одного

з артдивізіонів створена окрема військова частина – 43-тя артилерійська бригада, яка має потужні самохідні артилерійські установки 2С7 «Піон».

Утім 26-та славиться не тільки своїми гарматами, а й бойовими офіцерами та бійцями, більшість з яких ще два роки тому були абсолютно цивільними людьми і уявлення про військову роботу мали хіба що зі спогадів про строкову службу. Нині всі вони – професіонали, що першими встали на захист рідної землі й сповна довели російським загарбникам, на що здатне українське військо.

Старший прапорщик Андрій Тарасюк серед військово-службовців 26-ї окремої артилерійської бригади – людина відома. На військовій службі в українській армії більше 22 років. Був строковиком, а потім закінчив школу прапорщиків. За плечима – досвід миротворчої місії у Республіці Ліберія. Нині – він головний старшина бригади. Коли 2014 року російсько-терористичні війська нахабно перетнули кордон України, він готував артилеристів до бойових дій проти окупантів, а згодом сам понад 12 місяців виконував завдання в районі проведення бойових дій на Донбасі.

БАТЬКО СОЛДАТАМ

Коли розпочалася антитерористична операція на Сході України, Андрій Тарасюк у складі окремого вертолітного загону виконував миротворчу місію в Ліберії. Був кулеметником, обороняв базовий табір українських військовослужбовців на африканському континенті. Тоді звістку про початок АТО українці сприйняли по-різному. Більшість – із хвилюванням і переживанням за ситуацію в Україні. Проте були й з іншими поглядами.

– У Ліберії дивилися переважно супутникові канали. Частіше російські, адже з українських транслиювалися лише одиниці. У загоні служили хлопці з різних областей України. Вихідці зі

Сходу та Півдня сильно піддалися впливу російської пропаганди і спочатку реально вірили кремлівській лякалці про «бандерівців», які на танках їдуть нищити російськомовних

мешканців Донбасу, – пригадує Андрій. – Командування загону провело загальні збори. Мені довелося виступити від імені військовослужбовців служби за контрактом та заспокоїти колег. Достовірну інформацію почали дізнаватися із вітчизняних ЗМІ. Згодом порозумілися і навіть усі разом з Ліберії матеріально допомагали рідним перших полеглих у цій неоголошеній війні героїв.

З Африки до рідного Бердичева Андрій Тарасюк повернувся в серпні 2014 року. Радів поверненню і не уявляв, як швидко закінчиться його спокійна служба... До бригади якраз прибували мобілізовані військовослужбовці 2-ї та 3-ї черг мобілізації. Люди різні: хтось раніше служив у війську, а хтось – ні. Одні тримали в руках міномет ще за радянських часів, другі – піхотинці, танкісти... Якось командир бригади полковник Андрій Маліновський викликав старшого прапорщика Тарасюка до себе і поставив старшині конкретне завдання – підготувати новоприбулих до

армійського середовища, допомогти відновити армійські знання та опанувати нову спеціальність. «Ця робота лягає і на твої плечі, Андрію! Треба зробити з них артилеристів», – сказав комбриг. Тарасюк від відповідальних завдань ніколи не ухилявся. Приклав руку до скроні, відповів: «Слухаюсь!» та приступив до роботи. Офіцер каже, що саме той період для нього особливо пам'ятний.

– Тоді по-справжньому почалося відродження ракетних військ та артилерії. Щоб навчати артилеристів, у бригаду повернувся полковник Іван Лісовий, який близько десяти років перебував на пенсії. Він – колишній начальник артилерії Північного оперативного командування. З початком війни пішов захищати рідну землю. Добровольцем. Спеціаліст і командир від Бога. Нині вже генерал-майор. Підставив плече допомоги і колишній наш комбриг полковник Анатолій Клочко, – розповідає Андрій Тарасюк. – Скажу відверто, мобільна група, яку очолив генерал Лісовий, по суті і створила нові артилерійські війська України. На полігонах не вщухали залпи реактивних систем, бойові обслуги день за днем нарощували «м'язи», вчорашні вчителі, фермери і підприємці ставали справжніми вояками. Бригаду «збрали» в похід. Із серпня по грудень 2014-го ми сформували кілька нових артдивізіонів. У найвідповідальніші моменти активної фази бойових дій бердичівські артилеристи не підвели, громили противника на всіх напрямках...

У зону проведення антитерористичної операції старший прапорщик Андрій Тарасюк вперше прибув у грудні 2014 року. Згодом таких відряджень було ще декілька. Загалом на Сході України він виконував завдання впродовж усього 2015 року. Перші дні були найважчими. Побував у всіх пунктах дислокації бердичівських гармашів, підтримував хлопців і як головний сержант вирішував їхні проблемні питання. Таких, як він, можна сміливо назвати батьком для підлеглих,

адже там, на передовій, відповідав за навченість і вишкіл та опікувався побутом особового складу. Були моменти, коли допомагав здійснювати вогневу підтримку іншим підрозділам та коригувати вогонь. А бойової роботи вистачало. Особливо на Донецькому напрямку. Коли ворожа орда сунула на бійців ротних і батальйонних тактичних груп, вони постійно просили підтримки. Наші артилеристи за лічені хвилини висувалися в потрібне місце та нищили російських зайд та колабораціоністів.

Одним із найнебезпечніших епізодів війни для артилеристів з Бердичева стали події в Дебальцевому в лютому 2015 року, коли російсько-терористичні війська намагалися взяти в кільце угруповання Збройних Сил України.

– Ми прикривали відхід з так званого Дебальцівського мішка воїнів 128-ї гірсько-піхотної бригади із Закарпаття. Тоді в нашій військовій частині була сформована маневрена мобільна артилерійська група – зведений підрозділ ствольної та реактивної артилерії. Це була ідея нашого командира. Унікальність групи полягала в тому, що хлопці застосовували різні комбінації при стрільбі по противнику. Великих втрат від неї зазнали найманці і російські окупанти, – розповів головний старшина.

Упродовж року Андрієві Тарасюку довелося неодноразово спілкуватися з населенням зони АТО. Спочатку люди до українських воїнів ставилися не надто привітно, але з часом ситуація змінилася. Артилеристи допомагали всім, ділилися хлібом та водою, роздавали харчові набори, влаштовували концерти. Селяни зрозуміли:

на таку жертвовність здатні тільки люди з доброю душею та добрими намірами. Андрій каже, що тоді гармашам вдалося назавжди розвіяти міф про «лютих укрів».

– Пам'ятаю, як у селі Підгороднє впродовж кількох днів не було жодної душі. Село наче вимерло. Місцеві поховалися. Як потім з'ясувалося, селяни дуже боялися приїзду вояків «Правого сектору». 5 липня 2015 року, це день створення бригади, ми організували святковий концерт, долучили жителів, і вони із задоволенням танцювали і підспівували музикантам. На їхнє прохання ми допомогли з пасажирським автобусом, на якому люди добиралися в райцентр, – усміхається Тарасюк. – А в населеному пункті Бахмутське взяли шефство над місцевою школою і дитячим садочком. Відремонтували класи та оздобили стіни приміщень різними малюнками на радість дітям. Ті, своєю чергою, пригощали нас випічкою, приготовленою власноруч. У травні 2016 року малеча гостювала в нас у Бердичеві та відпочивала в дитячому таборі «Відкрите серце».

За успішно виконані завдання в районі проведення антитерористичної операції старший прапорщик Тарасюк отримав цінний подарунок – годинник від Міністра оборони України генерала армії Степана Полторака. Нагороду вручили просто на передовій.

За словами Андрія, у його службових успіхах є заслуга ще двох людей – його прекрасної дружини, яка у всьому підтримує, та доньки. До речі, вони також військовослужбовці. Дружина нині на Сході України, а донька із зони АТО повернулася недавно. У них він бачить свій надійний тил.

ВАЖКО ОСЯГНУТИ ВІЙНУ ТАМ, ДЕ МИНУЛО ДИТИНСТВО

Комдив корегував вогонь артилерії. Аж раптом під прикриттям мінометів у атаку пішли близько сотні терористів. Командиру залишалося прийняти рішення зайняти оборону і власними силами розбити цю вражу сотню бандитів, але сили були нерівні. Ворог був озброєний краще, і підтримка їхніх мінометів могла зірвати нашим артилеристам виконання бойового завдання. Тоді підполковник Гаспарян викликав вогонь на себе. Ще один наш артилерійський підрозділ, який займав іншу позицію, спрацював

чітко. Ворог був щент розбитий, а бандитські недобитки накивали п'ятами. За рішучість та вмілі дії в бою офіцера нагороджено орденом «За мужність» III ступеня.

Сьогодні підполковник Андраник Гаспарян – заступник командира 26-ї артилерійської бригади. Йому трохи за тридцять – для такої серйозної і відповідальної посади не так уже й багато. Але, попри відносну молодість, в офіцера чималий бойовий досвід, що додає йому авторитету та поваги.

Сам він скромно говорить,

що такі його чесноти перебільшені. Адже просто любить свою країну і свою професію. Тому й ставиться до служби у війську по-особливому, з високою відповіданістю. Та бойовий шлях офіцера свідчить, що він заслуговує на такі добрі слова. Його товариші по службі кажуть, що він дійсно виявив на фронті героїзм.

Свою чергою офіцер пишається своїми підлеглими – вчорашніми лейтенантами, які в АТО показали себе хорошими командирами. Коли бердичівські артилеристи звільняли Слов'янськ, вони потрапили під мінометний обстріл. На позиції стояли дві батареї. Однією командував досвідчений офіцер, другою – лейтенант Олександр Власюк. Саме з його батареєю під час обстрілу був втрачений зв'язок. Тоді Олександр самостійно прийняв рішення змінити позицію, і через десять хвилин комдив Гаспарян вже отримав від нього доповідь про готовність підрозділу відкрити вогонь з нових рубежів. Звичайно, за цим зірочок на погонах Власюка побільшало. Сьогодні Олександр уже капітан.

Розповів Гаспарян і про звільнення Попасної. При під'їзді до населеного пункту колону військових атакували терористи. Тоді один із наших бійців втратив руку. Куля з великокаліберної гвинтівки пробила люк бронемашини та бронешилет старшого солдата Віктора Бойка. Він не

Наприкінці літа 2014 року антитерористична операція на території Донецької та Луганської областей була в розпалі. Українські захисники вибивали проросійських бандитів із селищ та містечок на Донбасі. З міста Первомайська, що на Луганщині, ворога гнали підрозділи Національної гвардії, а підтримував дії гвардійців гаубичний самохідний дивізіон 26-ї окремої артилерійської бригади під командуванням підполковника Андраніка Гаспаряна.

здавався і протягом години відстрілювався. Стріляв лівою рукою... Допомогу пораненому солдатові під шаленим обстрілом противника, ризикуючи життям, надав начальник розвідки дивізіону старший лейтенант Костянтин Чурсін. Проте руку врятувати не вдалося. За той бій і Віктор Бойко, і Костянтин Чурсін нагороджені орденами «За мужність».

– На звільнення Попасної нам давали дві години. Добре, що я наказав старшині видати сухпайки на три дні, адже на війні треба бути готовим до всього. Тоді підтримку підрозділів, які брали місто, забезпечували два артдивізіони. Один мій, а другий із 17-ї танкової бригади. Командував ним Олег Дорохов. Він родом із Попасної, а я – з Бахмута.

Нам обом тоді було дуже гірко. Не хотілося думати, що там, де ти народився, де минуло твоє дитинство, йде війна. Потім ми з ним довго говорили про той бій... Якщо без сентиментальних спогадів, хочу сказати, що тоді, як я й прогнозував, Попасну відбили ми за два дні, – продовжує Андранік Гаспарян.

На війні солдати не тільки стріляють. Інколи треба трохи відпочити й розважитись. Новорічне свято найкраще для цього підходить. Тож бердичівські артилеристи вирішили не порушувати традицій належно зустріти 2015 рік. Знайшли в Бахмуті костюм Діда Мороза, перевдягнули в нього офіцера й завітали до місцевого дитсадку. Дитячим радощам не було меж. Малеча не хотіла Діда Мороза відпускати, а вихователі дякували військовим за найкраще новорічне привітання.

Згодом Дід Мороз привіз ялинку і на віддалені позиції. Це допомогло захисникам розслабитися й відпочити. Ту новорічну ніч вони згадують і досі.

Сьогодні гармати, з якими підлеглі підполковника Гаспаряна пройшли практично через увесь гарячий Донбас, мовчать. Проте за потреби гармаші готові їх повернути на передову, піти з ними в бій та зробити черговий внесок у перемогу над ворогом.

РОЗВІДНИК ПРАЦЮЄ ОЧИМА

Дуже тяжко втрачати бойових побратимів, з якими тільки-но розмовляв, жартував, бажав швидше повернутися додому, а вже за два дні дізнаєшся, що сталося непоправне – твої товариші загинули в бою. Саме це довелося пережити Назару Таруті в перші дні перебування на охопленому війною Донбасі. Це сталося влітку 2014 року біля Вуглегірська. Екіпаж самохідного міномета та розвідгрупа з 25-ї повітряно-десантної бригади, в якій був Назар, перетнулися на одній із позицій українських захисників. Там вони познайомилися, розповіли, де хто воює, що бачили, запитували один в одного, хто звідки. Загалом гарно

поспілкувалися і роз'їхалися. А незабаром надійшла сумна звістка – після прямого влучання танкового снаряда по самохідному міномету те, що залишилося від хлопців з 25-ї, вмістилося в два поліетиленові пакети. З таким тягарем на душі було дуже складно починати воювати.

– На самому початку війни я переосмислив ставлення до життя. Більше почав цінувати рідних і домівку, – розповів Назар.

Начальник пункту управління артилерійської розвідки молодший лейтенант Тарута у війську з 2011 року. Розпочинав службу рядовим на посаді дальномірника

в дивізіоні артрозвідки. А таку стрімку кар'єру зробив вже під час війни на Донбасі.

У липні 2014 року почалося його перше відрядження до зони АТО, яке тривало рівно півроку. Своє перше бойове завдання виконував у напрямку Дебальцевого, Бахмута, Вуглегірська, Миронівського. Спочатку довелося працювати із звичайною лінійкою, записником та калькулятором. А у вересні на новому місці базування артилеристи отримали сучасні планшети із відповідним програмним забезпеченням, яке розробили українські комп'ютерні інженери. Завдяки цьому час на обробку та передачу інформації скоротився в рази, а для розвідника це головний показник.

Розвідник працює очима, тому найскладніше діяти в темний час

доби. Спостерігати, визначати, передавати – ось так, якщо коротко, можна описати роботу Назара.

Одного звичайного дня група Тарути працювала в районі Трьохізбенки. Напередодні там

був обстріл, тож артрозвідка збирала інформацію.

– Раптом бачу: летить вогняна куля, ще й почув характерний свист, як після запуску протитанкової керованої ракети. Думати не було коли, тож просто інстинктивно встиг пригнутися. Ракета пролетіла в метрі над моєю головою і розірвалася. Тоді ніхто не постраждав. Найбільше вразило, що все сталося так швидко, що навіть подумати ні про що не встиг, – розповів про фронтний випадок молодий офіцер.

Спостерігаючи за противником, розвідка фіксувала техніку, переміщення особового складу, ротації і навіть урочисті шиккування ворога із прапорами «ДНР» та «ЛНР».

Назар пригадав, як під час виконання одного із завдань у районі 32-го блокпоста помітив

схоже шиккування ворога. Він зафіксував ротацію на ворожих позиціях, нові обладнані рубежі та значне збільшення особового складу. Особливе занепокоєння викликав десант у нових білих маскхалатах: за характером їхніх дій та навичками стрільби відразу можна було визначити, що це професійні військові, а не ополченці невизнаних республік.

..Найкращий день на фронті – день повернення додому. Назар Тарута розповів, що на передовій дуже відчувалася допомога матері. Точніше – її підтримка. Коли він тільки збирався на АТО, мамина спокійна реакція та розуміння додали йому сили духу. Матір розуміла вибір сина та його обов'язок і ніколи не виказувала хвилювання та паніки. Хоча відчувалося її внутрішнє сильне переживання.

Після перших півроку на фронті Назара направили на відновлення до військової частини, а потім, вже в офіцерському званні, відрядили до навчального центру для підготовки мобілізованих військовослужбовців. Він навчав своїх підлеглих на власному бойовому досвіді і більше уваги намагався приділити практиці. Хоча теоретична частина для артилериста також є дуже важливою.

Назар розповідав їм все до найменших дрібниць, які можуть врятувати життя на фронті. Він говорив і про професійний рівень самого артилериста, і про те, як треба поводитися на завданні, аби залишитися непоміченим, і, головне, про те, що артрозвідник повинен максимально точно визначити координати

зафіксованих ним об'єктів. Розповідав і про реальні випадки з життя, і як на полі бою можуть врятувати шосте чуття та доли секунди. А тепер він постійно приймає дзвінки зі словами подяки від своїх колишніх учнів – серед яких були навіть сивочолі п'ятдесятилітні вояки.

Після навчального центру в нього було ще два відрядження до зони АТО. Офіцер нагороджений відзнаками «За взірцевість у військовій службі» трьох ступенів, «Знак пошани» від Міністра оборони України, нагрудним знаком «За військову доблесть» та медаллю «Захисник Вітчизни».

Ігор ПАРУБСЬКИЙ,
Олег СУШИНСЬКИЙ

...Поки триватиме російська агресія на Сході України, бойовий шлях 26-ї артилерійської продовжуватиметься. Не все можуть розповісти гармаші, не всім можуть поділитися. Однак зроблять усе, щоб на українській землі запанував мир. На таких воїнах і тримається наша армія

ФОРМУЛА УСПІХУ КОМБАТА ГОРБЕНКА

22 квітня 2014 року підполковник Сергій Горбенко отримав від вищого керівництва розпорядження: очолити та терміново приступити до комплектування особовим складом 22-й батальйон територіальної оборони у Харкові. Наказ було виконано за три дні. І вже перші 423 бійці стояли у строю на плацу колишнього танкового училища. Командир обвів їх занепокоєним поглядом: із сорока офіцерів майже ніхто не служив в армії, а решта мобілізованих – звичайні робітники, яким звичніше тримати в руках викрутку чи гайковий ключ, ніж автомат. А за місяць вони вже мали виконувати завдання з охорони важливих об'єктів. Тоді комбат не здогадувався, що їх відправлять в палаючу Луганську область

Найперше треба було згуртувати колектив та дати кожному зрозуміти, що від його дій залежать життя інших. Як це зробити? Підполковник Горбенко вирішив: залізна дисципліна, з ранку до ночі вогнева та тактична підготовка. П'ять зауважень взводу – додаткове навантаження. Напевне, це дозволило досягти майже неможливого – за 3 тижні із цивільних викувати справжніх захисників, у яких вже 22 травня відбулося перше бойове зіткнення з російськими окупантами під Кременною. 15 воїнів, які несли службу на блокпосту, дали належну відсіч нападникам й залишилися живими.

Розпочалися важкі бойові будні. Батальйон територіальної оборони один за одним займав оборонні пункти та облаштовував блокпости вздовж тоді ще не визначеної лінії

зіткнення. Відстань між крайніми точками інколи сягала 150 км. Були моменти, коли через кілька годин доводилося залишати блокпост та мчати до іншого. Без участі командира бійці таких маневрів не здійснювали. І не тому, що не могли висуватися самостійно, а так вирішив для себе командир: він всюди із своїми бійцями, бо знав – якщо він поруч, вони зроблять все від них залежне.

Літо видалося дуже важким. Йшли запеклі бої. Підрозділи Збройних Сил один за одним звільняли від терористів населені пункти. Бійцям батальйону тероборони доводилося рухатися, прикриваючи тили та тримаючи оборону у так званих «дірках». За півроку їхній базовий табір змінив 7 місць дислокації. Тож комбату, який звик неухильно вико-

нувати накази, було непереливки. Дні і ночі без сну та відпочинку, він майже жив у «Газелі», намотав більше тридцяти тисяч кілометрів, а їздив завжди різними шляхами, бо знав, що на нього могли полювати та влаштувати засідку.

Сергій Горбенко, за плечима якого служба в розвідці та ВДВ, знав багато нюансів, які не один раз рятували від загибелі. Мобілізовані і досі пам'ятають серпневі події 2014-го під Дмитрівкою.

Саме туди перемістився батальйон із Варварівки. Перше враження від побаченого не викликало довіри в досвідченого офіцера. На полі позаду ферми – наметове містечко, яке обжили військовослужбовці з різних частин, і просто неба – парки бойової техніки. Перша думка, яка виникла в підполковника – все це

зручна мішень для терористів. Тож не гаючи часу із начальником штабу підполковником Сергієм Атаяном вирушили шукати надійніше місце. Обрали ділянку оточену лісосмугою. Поміж дерев розмістили техніку, а з трьох боків навколо

Коли 14 жовтня в Україні зробили національним святом її захисників, для комбата це стало символічним, бо саме тоді він зрозумів – його підлеглі за півроку перебування на Донбасі стали справжніми захисниками

нового табору викопали рів та зробили насип, під яким і розташували бліндажі.

Глиняний ґрунт тримав форму, тож вийшли так звані бокси. Бійці, як могли, укріплювали конструкції: шари піску перекладали дерев'яним брусом. Військові неодноразово помічали ворожий безпілотник, і якщо він пролітав вночі, то не вмикали світло, а світлої пори не виходили із укриттів. Та все одно було передчуття якогось лиха.

Так і сталося. Однієї ночі горизонт осяяла заграва, а в небі пролунали звуки, схожі на салют. За кілька секунд і наметове містечко, де залишилися інші підрозділи і де мав також зупинитися батальйон, накрили «Смерчами». Сергій Вікторович каже, що працювали професіонали. Адже в церкву, яка стояла за кілька метрів не зачепив жоден уламок й село через дорогу залишилося неушкодженим. Ті 20 хвилин обстрілу завдали непоправних втрат українським оборонцям, чий командири зневажили можливою небезпекою: кілька годин

горіла техніка, детонували боеприпаси, вибухали набої до зенітних установок, на танках плавився гусениці.

– Відстань між нами була лише кілометр. Все чули і розуміли, що там «труба». З бойових машин стікав алюміній, – згадує офіцер. На наступний день ворог накрив нас – 22-й батальйон.

Комбат відчував неймовірну напругу: його підлеглим також могла загрожувати смерть. Напружені нерви загострили відчуття, а в голові зрів чіткий план – якщо виживуть, в них півгодини часу, щоб залишити місце. Потім реактивна артилерія росіян перезарядиться, їх зрівняють із землею. Хвилини здавалися вічністю, навіть ті, хто не вірив у вищі сили, промовляли молитви. Всі бійці вижили завдяки тому, що командир вдало вибрав місце базування і тому, що правильно окопалися. Нарешті запанувала тиша. Першим, кого побачив Сергій Горбенко, був його заступник майор Олександр Перцовий, якому він вигукнув:

– Івановичу, евакуація!

Бійці схопили лише зброю, а в таборі залишили все: техніку, набої, особисті речі... Колона швидко залишала табір. Останнім виїжджав комбат. Ще кілька хвилин він перевіряв, чи не залишився хтось у бліндажі, тож виїхав на кілька хвилин пізніше. І ось підрозділ у безпечному місці. Тут їх поки що не засіче ворожий безпілотник.

На ранковому шикунанні Сергій Горбенко звернувся до бійців:

У листопаді їх із квітами, стягами та щирими словами вдячності зустрічала рідна Харківщина. Центральну площу міста заповнили люди, які прийшли привітати своїх героїв

– Чи є добровольці поїхати назад, щоб забрати залишене майно? Нікого змушувати не маю права.

Першим крок зробив зв'язківець капітан Андрій Петришин, за ним вийшло ще 10 бійців. Прибувши у табір, зв'язківець миттєво згорнули системи та крикнули командирі: «Ми вже готові! Товаришу полковник, вас чекають?» Комбат махнув на дорогу: «Гайда звідси, поки не накрили!» Кожен забирав, що тільки міг. Та комбат і досі пам'ятає, як водій «Уралу», який стояв на колодках, зняв бронешит, схопив величезне колесо та вмить прикрутив його. Страх робив свою справу. А командир знав: за ними стежать, залишатися тут не можна, а техніку треба вивозити поступово – так безпечніше. Після такої операції колона рушила на Северодонецьк. Прибули пізно ввечері.

– Я відразу ж – до мера, бо багато хороших справ ми зробили для місцевих, тому знав, що він допоможе знайти місце для нового базування. Так і сталося. В кілометрі від мерії була будівля, де раніше базувалися хіміки. Та як тільки це питання вирішили,

на зв'язок вийшло вище керівництво з наказом повертати на Новий Айдар, бо звідти пішов підрозділ і треба було зайняти його позиції.

Люди добу без перепочинку, один поранений, але ніхто не суперечив командирі. Вони знали, що він ніколи не порушить наказ і їх не залишить самих. Колона повернула до нового місця призначення.

Кожен день – подія. Бойовий досвід набували разом, разом тримали оборону, викладалися наповну, бо знали: тільки так вони – сила. Це найбільше відчували 14 жовтня 2014 року. Один із взводних опорних пунктів базувався в Трьохізбенці, цей населений пункт свого часу був козакою станицею. Звичайно, через протистояння прихильники «руського миру» покинули її, але втекли недалеко.

Незадовго до Дня козацтва вони приходили на блокпости із білими прапорами та кидали мобілізованим: «Ми наше свято будемо святкувати в Трьохізбенці, так що готуйтеся». Поруч базувалися і кадіровці, місцеві мешканці були дуже налякани, бо

ті вже приготували розстрільні списки тих, хто допомагав українським воїнам. Єдиний вихід – встояти та не пропустити цю наволоч на звільнену від терористів територію.

– Там низина вздовж Південного Бугу. А сама Трьохізбенка – важливий вузловий центр. Якби вони прорвалися через наші блокпости, то всіх могли б узяти в кільце, – говорить підполковник Горбенко.

Треба було терміново посилювати оборону. Комбат перекинув людей, збільшивши бійців на небезпечних ділянках удвічі, розташував там зенітну кулеметну установку та три СПГ-9. Тож штурм бандитів не мав успіху. А коли за рік 14 жовтня в Україні зробили національним святом її захисників, для комбата воно стало символічним, бо саме тоді він зрозумів – його підлеглі за півроку перебування на Донбасі стали справжніми захисниками.

У листопаді їх із квітами, стягами та щирими словами вдячності зустрічала рідна Харківщина. Центральну площу міста заповнили люди, які прийшли привітати своїх героїв. Комбат Сергій Горбенко вийшов на трибуну і зрозумів, що перед ним уже не завуч середньої школи Вадим Гусаков, не професор-біолог Сергій Утєвський, не цивільний лікар Віталій Бровко (перелічувати можна довго), а справжні військові професіонали, які довели, що якщо ти хочеш, то зможеш усе. Тому багатьом із них були вручені найвищі військові нагороди та відзнаки, а найбільшою нагородою для командира стало те, що вони повернулися живими:

– Я завжди казав, що мобілізований – це та людина, яка зупинила агресора в перші місяці. Я стояв і дякував їм за те, що вони вистояли, дякував їхнім близьким за те, що дочекалися. І зараз я чесно дивлюся в очі матерям поранених та загиблих, бо зробив усе, що міг.

Галина ЖОЛТІКОВА

СЛІД «БІЗОНА»

Він надовго запам'ятався російським терористам та їхнім посіпакам – місцевим колаборцістам у донецькому аеропорту та селищі Піски Донецької області, адже залишив на цій землі глибокий слід: на рахунку командира танкової роти 1-ї окремої гвардійської танкової бригади капітана Олексія Лисиченка з позивним «Бізон» чимало знищеної ворожої техніки, здебільшого — танків

Позивний «Бізон» дістався Олексію від батька, якого так прозвали за спортивні перемоги на борцівському килимі. Молодий командир із честю виявляв «бізонівську» силу та міць, тільки вже не в спортивному поєдинку, а на полі бою... Його військова доля типова для багатьох: народився в одному регіоні країни — на Черкащині, вчився в іншому — свідомо вирішив стати військовим і вступив 2006 року до Військового інституту при Національному університеті «Львівська політехніка» — нині це Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Служити ж випало у 1-й окремій гвардійській танковій бригаді, що дислокується на Чернігівщині. Тут починав з командира взводу. А от воювати довелося на Донбасі вже командиром роти.

— Наказ вирушати в зону АТО застав нас у дорозі. Підрозділ саме передислокували із Сумщини на Харківщину. Це був вересень 2014 року,— згадує Олексій Вікторович. — А вже з 1 жовтня підрозділ у складі 13 танків зайняв позиції поблизу донецького аеропорту та селища Піски, що за три кілометри від летовища, а також на блокпостах неподалік Авдіївки.

Всі завдання, поставлені екіпажам тоді ще старшого лейтенанта Олексія Лисиченка, були пов'язані з ризиком для життя. Переважно забезпечували коридор для наших військ у зону донецького аеропорту, який на той час перебував у так званій «підкові», тобто був оточений ворогом не повністю. Частково вцілілими з початку війни залишилися термінали, злітна смуга та кілька господарчих будівель: пасажирські літаки й інша техніка були знищені. Та все ж таки ворог щодня і щоночі намагався захопити цей важливий для нього як у стратегічному, так і в політичному сенсі об'єкт. Для цього сепаратисти не шкодували ані ракет, ані снарядів, ані куль: обстріли ні на мить не припинялися.

— Врізався в пам'ять перший бій, — продовжує «Бізон». — Екіпаж нашого Т-64БВ, до якого входили як командир, навідник старший сержант Дорошенко та механік-водій солдат Грицик, вирушив до старого терміналу. Разом з нами на завдання знищити вогневу позицію ворога виїхали ще кілька БТРів. Осередок ведення активного вогню ліквідували. Розвернулися, аби відійти в укриття. І тут один із БТРів заглух на злітній

смузі. Його потрібно було негайно прикрити.

Під обстрілами екіпаж «Бісона» розвернув свою машину на сто вісімдесят градусів і на повній швидкості рвонув на допомогу. А в радіоэфірі лунало попередження: «Вам назустріч рухається чимало броньованої техніки. Повертайтеся!» Попереду була будівля колишнього пожежного депо. Звідти диверсійно-розвідувальна група ворога намагалася підбити танк з протитанкового озброєння — від кожного влучення в броню важка машина здригалась. Та стала «шістдесят четвірка» витримала: екіпаж Лисиченка вів вогонь на шаленій швидкості й ущент знищив засідку окупантів.

— Противник атакував нас часто, але всі атаки ми відбивали, знищували ворожі танки й іншу техніку, — каже командир танкової роти. — Та одного разу потрапили в засідку. На шляху колони ворог виставив більше десятка протитанкових ракетних систем. Одна з ракет влучила в мій танк. Двигун замовк і більше не хотів працювати. Навідник у аварійному режимі відстріляв увесь боєкомплект. Екіпажу нічого не залишалося, як покинути машину на злітній смузі. Виявилось, що неподалік від нас сепари підстрілили ще й одну із наших БМП. У біді потрапили хлопці з 93-ї бригади. То ж ми кинулися їх рятувати, допомогли вибратися з машини, що палала, та дістатися до своїх укріплень.

Приходить на виручку своїм «Бізону» доводилося неодноразово.

— Пригадується і такий момент. Якось надійшов наказ вирушити на допомогу нашому підбитому танку, теж у районі донецького аеропорту. Дивом, але під шквальним вогнем нам

вдалося тоді прорватися до товаришів. Взяли підбитий танк на буксир і потягнули до своїх, відстрілюючись відразу з обох башт, — продовжує офіцер.

В одному із боїв командира танкової роти Олексія Лисиченка було тяжко поранено. Сталося це під час масованого ворожого обстрілу, коли разом зі своїми бійцями біг на допомогу пораненим... Позаду розірвався снаряд. На щастя, далеко — вибухова хвиля не зачепила, а ось три осколки наздогнали.

Один вп'явся в ліву ногу, другий — під ліву лопатку, а третій ледь не відтяв пальці лівої руки: врятувала тактична рукавичка.

Рацію ж, що тримав у руці, відкинуло метрів на десять. І сплив би кров'ю, та свого бойового командира, який завжди рятував інших і першим ішов під кулі, витягли хлопці. Спочатку його доправили

до дніпропетровського шпиталю. А звідти через два дні — до чернігівського. Від реабілітації після лікування відмовився — так з апаратом на руці, який допомагає правильно зростися кісткам, і вийшов на службу! Як же інакше, він же сила — «Бізон»!

Ще в зоні АТО був, коли дізнався, що дружина Наталія народила йому молодшу донечку — Вікторію. Нині крихітці майже два рочки. Вона та її старша сестричка — чотирирічна Олександра, — справжня втіха й розрада для батьків. Малеча, пригортаючись до свого сильного і надійного татка, ще вповні не розуміє, від якого страшного лиха він і його товариші рятують рідну Україну, і якою ціною сьогодні дістається її громадянам мирне життя.

Ви знаєте, дивно, але мені після війни зовсім нічого не сниться, — каже воїн. — Може, воно й на краще, бо не знаю, що зі мною й було б, якби жажливі кадри з війни спливали не лише перед очима, а ще й уві сні.

Андрій ДИМИЧ,
Фото із фронтового альбому «Бісона»

БУРЕМНА АВДІЇВКА

До невеличкого донбаського міста Авдіївка сьогодні прикуто чимало поглядів — як в Україні, так і за її межами. І не тому, що тут розташований один із найбільших у Європі коксохімічних комбінатів. Попри оголошене перемир'я, ситуація навколо промислової зони на околиці Авдіївки залишається найгарячішою в зоні АТО.

Але наші хлопці зі 122-го окремого аеромобільного батальйону тримаються бадьоро, хоча в їхніх очах помітна втома. Чимало днів, проведених тут, даються знаки. Попри постійні обстріли і надзвичайно напружену ситуацію, українські бійці не сумують — облаштовують побут, готують їжу, займаються спортом...

Авдіївка розташована за 22 км на північ від Донецька, у верхів'ї річки Кам'янки – притоки Кривого Торця басейну Сіверського Дінця. Українська армія звільнила місто 28 липня 2014 року.

Тамтешня місцевість тепер згодилася б для зйомок голлівудського блокбастера про апокаліпсис – майже тотально зруйнована інфраструктура, розтрощені будівлі, розстріляні автівки... Поруч зі старою Авдіївкою – житловий квартал переважно з 5-поверхівок – Хімік.

Тут нині більш-менш спокійно. А там, де місто переходить у поле, суцільна замінована місцевість. Саме на Хіміку стоять дві щент розстріляні 9-поверхівки, місцеві поміж собою їх називають – «Дев'ятина» та «Розмальовка». З даху другої видно зруйнований донецький аеропорт. «Розмальовка» – заводський гуртожиток коксохіму – був новий, його здали в експлуатацію за кілька років до початку бойових дій, допоки по ньому російські танки не почали гатити прямим наведенням із відстані у 300 метрів, виїжджаючи із «зеленки».

З початку 2016 року лінія розмежування проходить по трасі Донецьк – Костянтинівка. На схід від дороги, що прокладена на насипу, в районі Ясинуватської розв'язки – укріплені позиції російсько-окупаційних військ. На захід від дороги – авдіївська промислова зона. Її контролюють українські війська. На той час у «промці» не було українських опорних пунктів, вони були розташовані західніше. Користуючись цим, ворожі диверсанти постійно переходили лінію розмежування та обстрілювали сили АТО, створюючи небезпеку вже й для мирних мешканців Авдіївки, на околиці якої залітали уламки мін. На південь від промзони противник закріпився на Малих Дачах і біля зруйнованого залізничного мосту.

У відповідь на обстріли 5 лютого 2016 р. українські військові пішли виганяти російських зайд з їхніми посіпаками-колабораціоністами з «промки». Наші взяли

під контроль авдіївську промислову зону, укріпились та успішно відбивали атаки диверсійних груп. Це також дало змогу тримати під вогневим контролем трасу, якою терористи раніше безперешкодно перевозили боєприпаси з Донецька до Горлівки.

Намагаючись вибити українських вояків із цієї території, російсько-окупаційні війська застосовують усі заборонені Мінськими угодами види озброєння. Тож і сьогодні артилерійська канонада в цьому районі майже не стихає.

Командири на «промці» детально розповіли про закономірності у ворожій тактиці ведення бойових дій. Спочатку впродовж тривалого часу позиції українських військових російські терористи обстрілюють з різних видів зброї, зокрема з важкої. Згодом беруть нетривалу перерву, інколи пострілюючи зі стрілецької зброї. Потім знову гатять з усього, що мають, – ведуть неприцільний, так званий турбуючий вогонь із застосуванням артилерійських систем, мінометів, гранатометів, кулеметів, автоматів. Саме таку тактику, що називається «кошмарити», ворог використовує з однією метою – привести до морального й фізичного виснаження наших бійців. Та до таких витівок українці звикли.

Наші командири постійно приділяють увагу збереженню боєздатності та витривалості бійців. Вони ретельно проводять розподіл чергувань на спостережних постах, несення бойового чергування. І головне – намагаються надавати максимальний відпочинок снайперам, кулеметникам, гранатометникам та іншим військовим, від яких особливо залежить виконання бойових завдань.

Захисників «промки» прозвали «промбергами» – за аналогією із захисниками донецького аеропорту, «кіборгами»

Українські підрозділи продовжують героїчно тримати позиції у «промисловій зоні» містечка. У районі Ясинуватської автомобільної розв'язки вони фактично перерізали важливу для бойовиків рокадну комунікацію з Донецька на Горлівку і далі на Дебальцеве – Альчевськ – Луганськ. Відтепер на її відрізку завдовжки близько 400 метрів вони мають можливість зі своїх передових позицій здійснювати вогневий контроль за пересуванням бойовиків та їхніх вантажів цією дорогою.

Захисників «промки» прозвали «промбергами» – за аналогією із захисниками донецького аеропорту, «кіборгами».

Хвостовики від смертоносних ворожих 120-мм та 82-мм мін, тут стирчать майже всюди і явно «прилетіли» сюди не випадково. Один із ангарів бійці називають «планетарієм», бо пробоїн у його даху і стінах від куль та осколків не менше, ніж зірок на небі.

Окрім того, достатньо активно цю місцину прострілюють снайпери російських найманців, адже дистанція до противника тут у середньому становить 600-800 метрів, хоча є ділянки, де позиції українських захисників сходяться з рубежами противника майже впритул – до 40-100 метрів. Тому періодично чути гучний ляскіт – це кулі влучають у стіни будівель.

На позиціях, які тримають оборону в промзоні Авдіївки, досвідчені бійці. Вони пройшли донецький аеропорт, Дебальцеве, Опитне, Водяне, Піски. Хоча є й «новобранці».

тож нам доводиться використовувати інші нові безпечні для життя ділянки. Такі стежки нам вкрай необхідні, бо тут безперервне постачання. Саме по них ми доставляємо на «кравчучках» у ящиках

...Під прикриттям стіни одного з дачних будиночків та мішків з піском – опорний пункт «Борець». За ним понівечені вибухами закладені садки, порослі бур'яном городи. Стрілянина вщухла... Поки затишшя, хлопці можуть пообідати, втамувати спрагу кока-колою.

– Стежки в цьому районі мої підлеглі вивчили до міліметра, – говорить командир із позивним «Байкер», – але одразу після обстрілів з'являється новий рельєф,

боєкомплект, їжу, воду, – зазначає командир.

Вибити українських бійців з так званої «промки» ворог пробував уже неодноразово, зокрема за допомогою важкого озброєння, але результат – нульовий. У наших бійців тут, на «промці», є точні карти, є інформація з безпілотників, які наглядують за противником. Десантники добре бачать усі ворожі рухи.

Захисники цього ВОПу «Брат» та «Шаман», пригадують одне з бойових зіткнень із окупантами неподалік своєї позиції «Борець».

Напередодні Дня незалежності, група противника близько 5-ї ранку перетнула лінію розмежування і наблизилися до наших оборонних рубежів. Ворог почав обладнувати позиції за 80 м від них. Туди оперативно вирушили саме ці бійці і бій тривав 40 хвилин.

У підсумку українські «промберги» знищили трьох окупантів і захопили трофейний 12,7-мм кулемет.

Українські воїни на «промці» тримають ситуацію в зоні своєї відповідальності під контролем. І вони знають, за що воюють.

Вячеслав ПЕТРОВСЬКИЙ
фото автора

Командири намагаються надавати максимальний відпочинок снайперам, кулеметникам, гранатометникам та іншим військовим, від яких особливо залежить виконання бойових завдань.

Коли твоє рідне місто руйнує війна, коли ти на собі відчув, наскільки швидко небезпека може увірватися в будь-які плани на майбутнє, ти розумієш головне – твоя країна нездоланна, якщо всі громадяни стануть на її захист, адже гуртом можна перемогти будь-якого ворога. Нарис Валерії Кротченко, краматорчанки, нині курсантки Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка про сьогодні

ІЛЮЗІЯ МИРНОГО ЖИТТЯ

Вже пішов третій рік, як наше життя стало іншим. Тривалий час країна живе на межі. Це не просто лінія розмежування сторін, це межа зміни свідомості кожного. Так склалося, що чим далі від війни, позначеної аббревіатурою АТО, від району справжніх бойових дій, тим більше зустрічаєш людей, життя яких не змінилося. Хоча вони уважно стежать за новинами, критикують владу та чекають змін. Не чують тільки вибухів...

Це штучне мирне життя. Справжнє життя сьогодні інакше. Це молодий хлопець, з яким ти спілкувався в лікарні у перші дні після його поранення. Та він не згадає тебе, бо пам'ять повернеться до нього лише за тиждень. Це літній чоловік, який переніс не одну пересадку шкіри на ногах, тому що берці горіли разом з його ногами, поки його витягали з палаючого танка. Це черга на станцію переливання крові, бо в опіковому

відділенні вона вкрай потрібна юнаку з добровольчого батальйону. Це боєць, який повертається на передову, бо він не зміг жити у цьому ілюзорному мирному житті, в якому перебуває більшість із нас. І це, мабуть, найстрашніше.

Небезпека цього життя в тому, що до нього звикаєш. Чим далі від зони АТО...

У Києві я вже майже два місяці. І навіть за такий незначний термін для мене багато що змінилось. Стали інакшими думки, звички, вчинки. Я більше не прокидаюся, зтривожена новинами з передової, не відвідую поранених у місцевій лікарні й у прифронтовому військовому шпиталі, не збираю дитячі малюнки для бійців, котрі щоденно тримають удар на нульовій позначці... Я теж почала жити ілюзією мирного життя. Це такий собі штучно створений кимсь світ, в якому все гаразд. Та це не відповідає дійсності.

Реальність – інакша. Її можна побачити в очах батьків, що втратили у цій війні єдиного сина. В сльозах маленького хлопчика, мама якого загинула, накривши його собою під час обстрілу вже налаштованого на мирне життя мого рідного Краматорська. В покалічених, понівечених, розтоптаних брудним чоботом чужинця долях десятків тисяч вимушених переселенців та тих, хто не має можливості виїхати з окупованих територій. Я не хочу цього забувати. Не маю права. Ми не маємо права. Треба зовсім небагато – зрозуміти всім, що війна триває і вона стосується кожного, незалежно від місця його перебування. Тому новий день має починатися з думки: «Чим саме я сьогодні можу допомогти людям, котрі живуть з війною?» Нам усім конче необхідно це зробити – позбавитися ілюзії миру та спокою.

Валерія КРОТЧЕНКО

ПОЛК БОРІСОВА

Саме до такої когорти належать військовослужбовці 12-го окремого інженерного полку оперативного забезпечення із Новограда-Волинського. Дана військова частина, якою керує полковник Микола Борісов, – одна з кращих у Сухопутних військах Збройних Сил України.

У березні 2014 року після нахабної інтервенції російських військ у Криму, особовий склад полку приступив до облаштування фортифікаційних споруд та мінно-вибухових загороджень на адміністративному кордоні з тимчасово окупованим півостровом. У результаті спільних професійних дій інженерів, бійців інших армійських підрозділів та прикордонників, «зеленим чоловічкам» та оскаженілим

прихильникам «руської весни» не вдалося дестабілізувати ситуацію у південних регіонах нашої країни.

З початку проведення АТО військовослужбовці полку виконують завдання в районах бойових дій на Сході України. Зведені підрозділи інженерної частини тривалий час пліч-о-пліч з десантниками 95-ї окремої аеромобільної бригади тримали оборону позицій на горі Карачун, визволяли Слов'янськ і Краматорськ, будували мости через річку Сіверський Донець, які потім рятували життя багатьох українських воїнів, утримували мінні поля, облаштовували позиції та здійснювали інженерну розвідку в найнебезпечніших місцях лінії фронту.

Амвросіївка, Старогнатівка, луганський та донецький аеропорти, Дебальцево, Сватове... Ці хлопці побували у різних ситуаціях. Пекуче сонце і спека. Мороз і холод. Постійні обстріли. Працювати доводилося у супроводі ворожої канонади. Але вони вистояли і показали, що їм під силу будь-яке завдання. Вони знають, що таке ризик і як підкорити землю, воду і вогонь.

Неоголошена Росією війна на Сході країни поламала не тільки мирні плани українців та скалічила тисячі доль, а й забрала не одне молоде життя. У зоні АТО загинуло п'ятеро воїнів полку. Пам'ять про них житиме вічно.

За щоденні професійні дії, безстрашність та відвагу, виявлені у зоні бойових дій, 12 військо-

Їх недаремно називають військами переднього краю, адже вони – справжня рушійна сила будь-якої армії. Під пекельним вогнем ці воїни роблять проходи в мінних полях і загородах супротивника, розчищають завали, влаштовують переправи через водні перешкоди, розмінують місцевість, дороги, аеродроми, вулиці і будівлі мирних мешканців Донбасу. За свою рішучість і хоробрість у зоні бойових дій військові інженери зажили всенародну повагу.

вослужбовців полку нагороджені орденами «За мужність».

Нині частина бійців продовжує службу на Донбасі. Інші підрозділи активно відновлюють свою боєздатність у Новограді-Волинському: доукомплектовуються, злагоджуються, опановують нову техніку, адже на озброєнні частини знаходяться найсучасніші шляхопрокладачі, механізовані мости, понтонні парки, плавучі транспортери, фортифікаційні споруди та інші багатофункціональні засоби.

Військовим із Новограда-Волинського є чим пишатися, є що показати. Вже чимало років тут служать виключно військові профі – офіцери і контрактники, для яких справа захисту Вітчизни є покликанням...

ВИПРОБУВАННЯ САВУР-МОГИЛОЮ

Кожен з нас у житті проходить певні

випробування. Одні ламаються під тягарем складних умов, інші – лише гартують свій характер, силу духу і професіоналізм.

Таким «незламним» воїном, який неодноразово перебував під ворожим артилерійським обстрілом, супроводжував колони і вантажі на передові позиції та пережив втрату бойових товаришів на Донбасі є майор Олексій Коноваленко. Нині бойовий офіцер служить начальником штабу батальйону.

...У серпні 2014 року бої за Савур-Могили не вщухали. Вдень заколотники «руського миру» били по українських захисниках з мінометів, а вночі – накривали з «градів». Позиційні бої за контроль над висотою перейшли у затяжну фазу. Майже щодень терористи, наче зграї вовків, штурмували курган, проте наші воїни тримали його до останнього набою. Саме там, неподалік кам'янистих схилів легендарної висоти, Олексій

Коноваленко пройшов бойове хрещення. Тоді його група доставила вантаж піхотинцям однієї із механізованих бригад, що знаходилися поблизу стратегічного об'єкта.

– Це було в десятих числах серпня. Ми знаходилися під Савур-Могилою і збиралися повертатися в Степанівку, яка розташована за п'ять кілометрів. Мої хлопці дивувалися, адже було незвично тихо. Аж раптом почула пронизливий свист. Спочатку думав що звуки доносяться із висоти, але коли побачив,

бійців. Подав команду ховатися в укриття, без команди не висуватися і розчохла зброю. – згадує офіцер – Дякувати богу, він зберіг життя всім моїм підлеглим. Снаряди оминули й техніку, яка була на вагу золота. Лише один боєць-кулеметник отримав осколкові поранення. А загалом бойовики тоді випустили по нам добрий десяток 120-х мін.

Про події тих днів на Савур-Могилі в Олексія та його бойових побратимів важкі спогади: вони не раз знаходилися на тонесенькій межі між життям і смертю.

Найважче на війні втрачати товаришів і підлеглих. Олексій як ніхто інший знає, що таке смерть бойових побратимів. Майор часто згадує і розповідає про старшину Олександра Чернявського: «Пам'ятаю, як у Степанівці влітку 2014-го ми з ним виїхали на розвідку місцевості. Потрапили під щільний обстріл. Біля

як міни «лягають» поряд з нашими машинами, серце закалатало вдвічі частіше. «От тобі і конвой! Невже стали мішенню «сепарів»? Що ж робити?» – промайнуло в голові. Проте вчинив, як вчили. Першим ділом рятував

Ворожі кулі часто клацали по броні та пролітали над головами. Але досвід, уміння офіцерів та бійців знаходити правильні рішення в критичних ситуаціях допомогли. Ці епізоди східної війни ще довго «житимуть» у їхній пам'яті.

Сашка розірвалося кілька снарядів, проте тоді все обійшлося... А взимку 2015 року, у перший день перемир'я, він супроводжував колону з боєприпасами в районі Логвинового. Терористи влаштували засідку, і через пряме влучання протитанкової керованої ракети постраждав екіпаж, загинуло декілька хлопців. Серед них і старшина Чернявський. Ще одного колегу-офіцера втратив на Савур-Могилі. Біля кам'яної стели, що на висоті, ми потисли один одному руки і домовилися зустрітися тут, коли настане мир. А за кілька годин я довідався, що його життя обірвав постріл з ворожого танка».

За дві ротації до зони АТО на рахунок Олексія понад півсотні

конвої з вантажем для українських арміїців у неспокійні міста і села Донбасу. На початку 2015-го він пройшов Луганське, Дебальцеве, Чернухине, Вуглегірськ... Набув досвід проведення аерозольного маскування важливих позицій та об'єктів. За цю бойову роботу український офіцер достроково отримав чергове

військове звання «майор». Отримали нагороди і його бойові товариші.

Олексій – з родини військових. Приклад батька надихнув його обрати нелегкий офіцерський шлях. Його молодший брат – також офіцер, служить десантником. Вони різні, в кожного своє життя, втім їх об'єднала спільна мета – захищати Батьківщину. Воювали брати мужньо, били ворога й не раз відзначалися хоробрістю.

– Ми стояли за свою землю, своїх дітей, – пояснює

Олексій. – Головне, щоб наші зусилля не були марними і в Україні нарешті запанував мир. Хочу, щоб мої дві доньки спокійно дивилися в майбутнє. Заради них готовий на все...

НА БЕРЕГАХ СІВЕРСЬКОГО ДОНЦЯ...

Першу свою переправу в зоні АТО зведений загін оперативного забезпечення під командуванням підполковника Дмитра Овсяннікова обладнав у День інженерних військ 3 листопада 2014 року.

– Інженерну розвідку проводили найдосвідченіші військовослужбовці на чолі з капітаном Артемом Мироненком. Після визначення місця штаб АТО прийняв рішення обладнати переправу з важкого механізованого мосту. Завдання було не з легких. Хоч ворог дуже заважав, міст через Сіверський Донець був наведений і функціонував приблизно два тижні. Доки черговим масивним обстрілом його не розбила артилерія «сепарів», – пригадує підполковник Дмитро Овсянніков, який сьогодні є заступником командира полку.

Після знищення важкого мосту понтонери навели через річку

два наплавні. Дороги до них пролягали через ліс, який прочищували ДРГ ворога. Навіть коли річку скував лід, мости не згортали.

Ранньою весною негода принесла черговий неприємний сюрприз. Внаслідок різкого підвищення рівня води та сходження льоду один з мостів зірвало з кріплень та течією понесло на територію, контрольовану НЗФ. Зведена понтонно-мостова рота під керівництвом майора Олександра Злепка евакуювала міст «з-під носу» бойовиків. Переправа знову запрацювала.

– Якось розвідка повідомила керівництво сектору, що ворог замінував міст, який ми підвели до берегів. Катерам, які стояли на чергуванні, залишилося його лише з'єднати і привести у робочий стан. Власного розвідника-водолаза в нас не було. Тому, щоб обстежити дно та переправу, звернулися за допомогою до колег із Кам'янця-Подільського. Інформація розвідників підтвердилася – фахівці виявили вибуховий пристрій, закладений на дні біля мостової опори та ретельно замаскований, – продовжує підполковник Дмитро Овсянніков.

Загалом силами зведеного загону були наведені три мостові та підготовлені дві десантні переправи через річку Сіверський Донець, які й до цього часу використовуються за призначенням.

Коли сепаратисти відступали з окупованих населених пунктів Донбасу, то залишали після себе суцільні руїни. Окрім цього, вони ще й замінували сільськогосподарські угіддя, лінії електропередач тощо. Підступність – головна риса притаманна ворогу.

Тікаючи від української армії, терористи замінували дев'ятиповерхівку в одному з містечок Луганщини.

Мешканці повідомили МНС про підозрілі предмети в підвалі будинку. Бригада, яка приїхала на виклик, відмовилася братися за розмінування, пославшись на відсутність необхідного обладнання та особливо складну схему закладення вибухівки. Людям пощастило, що в їхньому районі тоді працював зведений загін. Дві групи саперів під командуванням капітанів Артема Мироненка та Івана Когута розплутали всі «загадки» російських окупантів й небезпечні протитанкові міни винесли з підвалу. Важко уявити, щоб сталося, якби задум ворога спрацював: будинок поховав би під собою не одне людське життя.

Місцеве населення сьогодні постійно звертається по допомогу до наших воїнів. А взимку, при ліквідації наслідків негод, прохань стає ще більше, адже бойовики залишили після себе тільки випалену землю та зруйновані дороги. Українські військові повернули сюди мир і допомагають налаштувати життя заново.

ЗАМІНОВАНИЙ КРАЙ

Командир взводу інженерних загороджень молодший лейтенант Олександр Михайлов – військовий у третьому поколінні. Був призваний на строкову службу 2008 року, а потім підписав контракт. У першому своєму відрядженні до зони АТО він виконував обов'язки сапера у складі 95-ї окремої десантно-штурмової бригади, з якою пройшов багато гарячих точок Донбасу.

– Спочатку по нас стріляли з мисливської та травматичної зброї. У такий спосіб деякі місцеві виказували своє обурення, коли ми стояли під Добропіллям. Під перший справжній обстріл потрапив коли рухалися до Слов'янська

разом з десантниками. Конвой відбив напад ворога, все відбулось у швидкому темпі, і було важко зрозуміти, що почалася справжня війна, – ділиться спогадами Олександр Михайлов.

День, коли потрапив під обстріл з «Градів», Олександр не забути. Тоді його колона рухалася полем. Раптово почувся пронизливий свист, потім побачив розриви снарядів. В чистому полі сховатися було ніде. Колона продовжила рух і зайшла в укриття. Тоді найближчий снаряд розірвався метрів за сорок від Олександра. А зовсім поруч ліг ще один боєприпас, який на щастя, не вибухнув. Під час, того обстрілу багато військовослужбовців загинуло та було поранено.

Окремо сапер розповів про випадок, коли він рухався у складі колони зі Слов'янська. Сапери на війні завжди їдуть в першій машині колони, аби за потреби

розмінювати шлях. І от, при перевірці одного з перехресть Олександр виявив закладену протитанкову міну. У ході розмінування з'ясувалося, що поруч ворог заклавав ще одну протипіхотну міну як пастку для недосвідченого сапера. Адже, розмінувавши першу міну, можна підірватися на другій.

Ворог часто-густо під протитанкову міну закладав мінометну, а під неї ще й протипіхотну. Бандити постійно вдавалися до таких хитрощів. Тож наші усвідомлювали, що мають справу не з «трактористами» і «шахтарями», а з добре підготовленими російськими вбивцями

Одного разу Олександру навіть довелося знищувати міну на місці. Її сапери виявили біля

залізничної колії. Протитанкова міна лежала в перевернутому положенні. Виникла непроста дилема: підірвати її на місці неможливо, вибрати міну для знешкодження – також. Сапер проявив кмітливість. Поруч працював екскаватор, за його допомогою бійці вирили яму, в якій знешкодили міну.

Загалом за час перебування в зоні АТО Олександр подолав тисячі кілометрів доріг «гарячого» Донбасу, розмінував сотні об'єктів. Після повернення з відрядження він отримав офіцерське звання і зараз із підлеглими несе службу на кордоні з тимчасово окупованим Кримом.

Олег СУШИНСЬКИЙ,
Ігор ПАРУБСЬКИЙ

...Вже найближчим часом чергова ротація з Новограда-Волинського знову вирушить у зону проведення АТО, щоб змінити побратимів та продовжити боротися з ворогом, який зазіхнув на українські землі. На шевроні полку девіз: «Завжди попереду». Це гасло військовослужбовці постійно підтверджують своєю бойовою роботою, тим самим наближаючи прихід мирного життя на тимчасово окуповані території України.

РІК ВІЙНИ

«КІБОРГА» ЗАРЕЧНЄВА

У студента факультету режисури і шоу-бізнесу Київського національного університету культури і мистецтв Ярослава Заречнева є мрія – зняти власний фільм про «кіборгів». Він – кавалер ордена «За мужність» III ступеня, один із українців, які стояли на смерть у донецькому аеропорту. Сам «кіборг» родом із невеличкого містечка Вишневе, що на Київщині. Захищати Батьківщину і жити для інших – саме такий шлях обрав для себе цей 24-річний хлопець. За рік війни на Донбасі він побував у найгарячіших точках – Докучаєвську, Гранітному, Новоласпі, Старогнатівці, Новотроїцькому

НА ЗБОРИ – ДВІ ГОДИНИ

Ярослав проходив строкову службу в 2009-2010 рр. у Криму, в розвідроті окремого батальйону морської піхоти. Брав участь у навчаннях «Сі Бриз-2010», спільних навчаннях із спецпідрозділами «Альфа» і «Сокіл». Тож підготовка морського піхотинця була доволі серйозною. Коли ж «зелені чоловічки» вторглися до Криму, відразу пішов до військового комісаріату, адже на окупованому півострові залишилися його товариші по службі та командири – справжні патріоти України. У військкоматі сказали, що ситуація вкрай напружена і запропонували пройти десятиденні навчальні збори. Того ж дня (10 березня 2014 року. – Прим. ред.) йому вручили повістку і направили до Білої Церкви, на Великополовецький полігон. За кілька днів мобілізовані у складі 72-ї

окремої механізованої бригади відпрацьовували бойові навички вже на житомирському полігоні, а за три тижні ешелонам вирушили до станції у Комиш-Зорі Запорізької області. Там базувалися до 9 травня.

Саме в День перемоги 2014 року 2-й батальйон пройшов бойове хрещення в Маріуполі. Так звані «мирні» мешканці, а насправді – проросійські бойовики тримали у міському управлінні МВС заручників. Сепаратисти барикадами заблокували в'їзди-виїзди з міста, а на шляху колони виставляли живий щит зі старих людей, дітей і жінок.

Ярослав із побратимами витримав цей іспит гідно. Його БМП проривала барикади місцевих бойовиків і за командою вправно поливала свинцем терористів, що засіли у будівлі МВС. Завдяки прицільному вогню та діям нацгвардійців і спецпризначенців вдалося врятувати двох старших офіцерів, яких тримали в заручниках.

– Того ж дня ми відійшли до смт Ялта, що за 25 км від Маріуполя, – згадує Заречнєв. – Через два тижні комбат майор Михайло Драпатий перед строем оголосив, що для виконання бойового завдання йому потрібні добровольці. Зголосилося з вісімдесят бійців, і колоною із семи БМП ми вирушили, як з'ясувалося згодом, у кількамісячне відрядження, що розділило наше життя на «до» і «після».

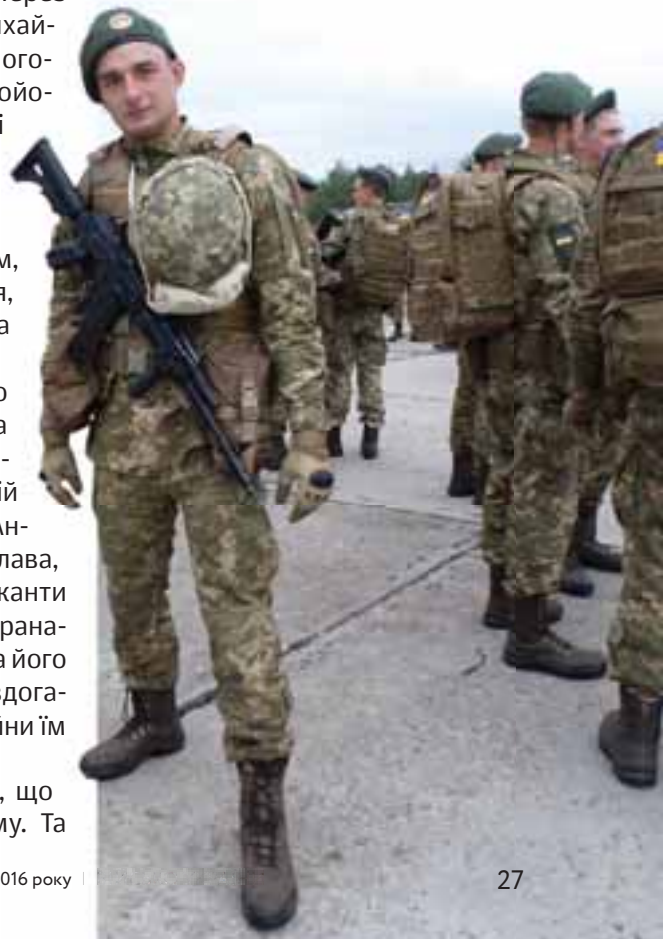
Коли з маріупольського аеропорту мотострільців на Іл-76 доправили до Мелітополя, ні командир БМП Андрій Литвинов, ні механік-водій Андрій Дягілев, ні друзі Ярослава, два брати – молодші сержанти Роман і Андрій Борсуки, ні гранатометник Володимир Гамза та його помічник Віктор Борейко не здогадувалися, через яке пекло війни їм невдовзі доведеться пройти.

Спочатку бійці очікували, що їх відряджатимуть до Криму. Та

події розгорталися швидко. У Мелітополі їх знову завантажили в літаки. Після отримання польових кухонь та американських сухпаїв борти злетіли, а сіли в аеропорту «Донецьк». Це відбулося 28 травня. На той час наші звільнили старий і новий термінали, будівлю швидкої допомоги, так звану VIP-зону Ахметова з офісами, ангарами і особистими літаками бізнесмена. Попри доволі спокійну тодішню ситуацію, вже наступного дня, немов щось знаючи, він швиденько дав команду підняти ті літаки в повітря.

У ДОНЕЦЬКОМУ ПЕКЛІ

Бої за донецький аеропорт, який мав стратегічне значення, почалися 26 травня. Напередодні, коли туди зайшли терористи батальйону «Восток-2», жоден цивільний літак вже не зміг сісти на злітну смугу. Українські військові провели найуспішнішу операцію з початку АТО – визволення аеропорту від ворога, яке тривало лічені години. Операція

розпочалася силами 3-го окремого полку спецпризначення за підтримки авіації. Наших хлопців висадили з вертольотів, а штурмова авіація розстріляла вогневі точки противника і підтримувала бійців, доки над аеропортом не замайорів синьо-жовтий прапор. У лавах бандформувань розпочалася паніка, відступаючи, вони поливали вогнем всіх, кого бачили, навіть своїх.

Загалом оборона аеропорту тривала 242 дні. Два з половиною місяці на летовищі провів і Ярослав Заречнев. Серед терористів, що протистояли українцям, особливо жорстокістю вирізнялися кадірівці та осетини.

– Тільки-но ми приземлилися, чотири «сушки» зробили заходи по новому терміналу, «працювали» вертольоти. А ми на БМП поїхали зачищати «зеленку» поблизу Спартака. Всю зрешетили. Скільки загинуло ворогів – не знаю, але за кілька днів звідти добряче смерділо. Завдяки цим втратам бойовиків у перші дні в нас було лише два «трьохсотих» серед нацгвардійців, – розповідає Заречнев. – Надалі хто тільки нас не намагався штурмувати. Коли ми опинилися в повній блокаді, нам скидали провізію. Виживали й власними зусиллями. У пошуках їжі під ворожим вогнем ми обшукували понівечені

термінали, знаходили якісь крупки. А ще поряд з аеропортом, у селі Спартак, була розташована проти-повітряна військова частина. Коли нам вдалося прорватися до наших сусідів, військові ділилися з нами провізією.

Найбільше матросу запам'яталися сутички із ворожими танками. Наприкінці серпня, отримавши велику кількість російських «Градів», бойовики почали перші обстріли. Танки із замазаними

номерами регулярних частин армії РФ почали виходити на позиції та стріляти по аеропорту. 10 вересня бойовики отримали підкріплення: російські Т-72, просто з ешелонів, 240-міліметрові міномети «Тюльпан», гаубиці, потужні «Урагани» і натренованих у польових таборах найманців.

На той час у «кіборгів» не було навіть ПТУРів. Сім БМП із 72-ї бригади ворожим бойовим машинам теж не могли стати на заваді. На це й розраховували окупанти, коли пішли в чергову атаку. Тоді українців виручили власна кмітливість і необізнаність «сепарів». Командир мінометної роти старший лейтенант Синєбок організував стрільбу по танках. Противник не очікував такого шаленого опору, тому швидко відступив. Окупанти були впевнені, що на летовищі перебувають кілька сотень бійців. Насправді ж тоді оборону тримали трохи більше 150 захисників – бійців із 2-го полку

спецпризначення, 25-ї повітряно-десантної бригади та із 72-ки. Ці відчайдухи мали лише некомплект боєприпасів, який їм скидали з літаків. З першими відбитими потужними атаками бойовиків і народилася легенда про «кіборгів». І першими українських оборонців так почали називати саме вони.

Але найтяжче в ці дні було із пораненими. Дев'ятнадцятирічний боєць Мураха дістав тяжке поранення в голову, три дні боролася за його життя. Але без оперативного втручання він загинув. Тому наступних трьох «трьохсотих» віддали в донецьку лікарню. Бойовики з ними не церемонилися – один невдовзі помер, двох інших, ледве вони встали на ноги, взяли в полон.

Заречневу запам'ятався фейк, який місцеві «сепари» розповсюджували через Інтернет. Мовляв, на летовищі їм протистоять іноземні найманці: «Це не українська армія – ці воюють професійно, подивіться на їхню форму! (за словами Ярослава, деякі з оборонців справді закупили собі солідне екіпірування власним коштом та з допомогою волонтерів. – Прим. ред.)» Насправді ж у перші місяці війни неоціненну допомогу арміяцям надали волонтери. У Заречневу обмундирування розлізлося в перші ж дні донецького «дербі». Спочатку і бронешилет йому не дістався, мовляв, для чого він навіднику-оператору БМП. Для нього захист – це його бойова машина, броня. Тож коли на всіх не вистачило бронешилетів і шоломів, Заречнев телефонував сестрі, яка за допомогою волонтерів все купувала, навіть військову форму. А потім ще й знаходила можливість якось доправити військову амуніцію.

«Кіборгів» із 72-ї омбр замінили вояки із 93-ї і 51-ї бригад.

РЕЙД ТИЛАМИ ВОРОГА

Після нетривалої відпустки морпіха Заречнева чекало чергове випробування. Хлопці з його

батальйону в складі бригади кілька тижнів тримали оборону поблизу прикордонного переходу «Ізварине».

Двадцять два дні оточення! 22 дні суцільних артилерійських обстрілів і раптових нальотів, атак танкових груп найманців. 22 дні, коли з товаришем ділили сухпай, коли доводилось рахувати кожен снаряд, кожен набій для автомата, кожну ракету ПТУР. 22 дні поруч з тяжкопораненими, а коли їх вдасться вивезти, не знав ніхто. Не витримавши шквального вогню бойовиків, частина бригади відступила на територію Росії. Але кілька десятків солдатів усе ж залишилися на своїх позиціях. Комбат другого батальйону майор Михайло Драпатий у полон здаватися не захотів. Він зібрав усі сили в єдиний кулак, все, що залишилося від бригади, підготував до бою всю вцілілу техніку, яку вдалося відремонтувати, і зі зброєю в руках повів хлопців з оточення на прорив.

До 72-ї бригади приєдналися бійці з 24-ї, 51-ї механізованих бригад, а також 79-ї аеромобільної бригади і 3-го полку спецпризначення. З ворожої пастки виходили одночасно з двох боків: з району Савур-Могили удару по позиціях бойовиків завдали основні частини, тим самим відкривши коридор, а з прикордонних районів у бойовому порядку

висунулися оточені українські прикордонники з Должанського, Дякового і Червонопартизанська. У найскладніших умовах – по суцільних мінних полях, під безперервними ударами російської артилерії, знищуючи засідки російських найманців, вийшло 410 бійців. Вони змели всіх, хто намагався перекрити їм шлях. Вийшли на танках, БМП, БТРах, самохідних гаубицях, не здавши свою зброю ворогу.

Хоча фортуна на війні була прихильна до Ярослава, не минулося без поранення. На крок від смерті він опинився в жовтні 2014-го біля Докучаєвська – в населеному пункті Миколаївка. Ворожа міна влучила у бліндаж, де було троє бійців. Заречнев лише пам'ятає ударну хвилю, вибух, після якого огорнула суцільна темрява. Він був контужений, осколком поранило ногу. На щастя, військові медики спрацювали на відмінно. Бійця відразу доправили в смт Куйбишеве, де базувався польовий госпіталь з Одеси, надалі – вертольотом у Дніпро. Реабілітацію проходив уже в Білій Церкві.

24 серпня на параді до Дня Незалежності України на Хрещатику, глядачів вразила не тільки потужна новітня військова техніка. В двох парадних розрахунках, чітко карбуючи крок, пройшли герої і ветерани АТО. Ці чоловіки

знають ціну перемог. Диктор наголосив, що в строю героїв і орденоносець Заречнев, який за рік війни став справжнім головним болем для російських найманців. Його БМП-2 пройшла всі пекельні місця на Сході і нещадно викошувала десятками усіляку нечисть із рідної землі.

– Коли в 2010 році я вперше брав участь у параді у складі підрозділу морської піхоти, де проходив строкову службу, в мене навіть думки не виникало, що за шість років знову буду на Хрещатику. І теж маршуватиму тут, – говорить матрос Ярослав Заречнев. – Але нині ситуація докорінно змінилася. Цей парад не заради параду або якогось піару. Це дійсно був приклад для всього світу нашої непохитності й віри в перемогу в ім'я незалежної України.

І сьогодні Ярослав не розриває зв'язків із армією. Тільки за цей рік він тричі був на військових зборах, бере активну участь у роботі громадського об'єднання ветеранів АТО Києво-Святошинського району. А в цивільному житті робить кар'єру в одному із відомих супермаркетів, вступив до КНУКіМу. Мріє зніматися в кіно.

– Ви знаєте, ніщо так сильно на війні не вражало, як дитячі листи і малюнки, які нам привозили волонтери, – згадує Ярослав. – Чоловіки, які чимало бачили, не могли стримати сліз. Я особисто кожному з малюнків написав відповідь – адже вони її чекали. А в нас з'являвся сенс. Сенс жити, виживати, боротися і перемагати.

Юрій СМЕЛОВ

ЩО МАЄМО В АРСЕ

Одразу 185 зразків озброєння та сучасної військової техніки виробництва українських підприємств були представлені на XIII Міжнародній спеціалізованій виставці «Зброя та безпека-2016», яка відбулася 11-14 жовтня в Києві

Особливістю цьогорічного форуму є те, що час його проведення співпав зі святкуванням Дня захисника України, що є досить символічним, адже сьогодні питання національної безпеки України як ніколи важливе. XIII Міжнародна виставка «Зброя та безпека-2016» відбувалася в єдиному форматі з X Міжнародним авіакосмічним салоном «Авіасвіт-XXI», що створило можливості для комплексного ознайомлення керівництва держави, вітчизняних силових відомств і наукових установ, іноземних гостей і потенційних замовників із досягненнями оборонної та авіакосмічної промисловості України. На площі у 21 тис. кв. м свої експозиції представили понад 300 фірм. Відвідали виставку представники понад ста компаній з 24 країн.

За традицією експозиції були розділені на дві частини. Перша демонструвала зброю та військову техніку для армії і МВС, друга – зброю для цивільного населення. Військовий розділ широко представляли 45 підприємств концерну «Укроборонпром». Зокрема НВО «Практика» презентувала два нових БТР «Отаман». На особливу увагу заслуговує машина з колісною формулою бхб у версії самохідної артилерійської установки. Колісне шасі оснастили баштою зі 122-міліметровою гарматою від гусеничної САУ «Гвоздика». «Отаман» створений на основі спільного рішення МО України з розробки базових колісних шасі для самохідних артилерійських установок, шифр «Накат». Повна маса цієї бойової машини становить 16 тонн. Екіпаж – 3-10 осіб. Базовий

рівень захисту ПЗСА-5 (витримує бронебійно-запалювальну кулю 7,62). З додатковим керамічним захистом «Отаман бхб» відповідає 4 рівню за стандартом STANAG. Може комплектуватися 7,2-літровим турбодизелем Deutz потужністю 290 або 320 кс. Коробка передач – автоматична, 6-ступінчаста, Allison. Для «Отamana бхб» підготовлені й інші модифікації. Зокрема бронетранспортер, автомобіль вогневої підтримки, автомобіль мінометної вогневої підтримки, командно-штабний автомобіль, ремонтно-евакуаційний автомобіль.

ТОВ «Науково-виробнича компанія «ТЕХІМПЕКС» вийшла з пропозицією щодо модернізації БМП-1, яка полягає у встановленні на неї дистанційно-керованого бойового модуля TURRA 30 роз-

НАЛІ?

робки словацької компанії EVPU. Використання цього модуля дозволяє підвищити рівень захисту екіпажу, «сховавши» його всередині броньованого корпусу, а також забезпечити прийнятні характеристики комплексу озброєння. Крім того, відсутність підбаш-

тових агрегатів дозволила заощадити місце всередині десантного відділення. Бойовий модуль TURRA 30 має характерну форму, утворену зістикованими бронелістами. У середній частині башти міститься хитна установка з кріпленнями для гармати та спареного кулемета. Праворуч від гармати і в кормі передбачено місце для ящиків із боєприпасами. У характерній виїмці з лівого боку башти розташований хитний блок прицільної апаратури. Для наведення зброї екіпаж може ви-

користувати телекамеру, тепловізор та лазерний далекомір. У нижній лобовій частині башти є вісім димових гранатометів. Бойовий модуль оснащений 30-міліметровою автоматичною стабілізованою гарматою 2A42 зі спареним 7,62-міліметровим кулеметом. Ствольне озброєння бойового модуля використовує стрічкову подачу боєприпасів. За бажанням замовника TURRA 30 може оснащуватися не тільки гарматою 2A42, а й іншою зброєю аналогічного класу, наприклад, гарматою Mk44 Bushmaster II калібру 30 мм.

На виставці також був представлений перший зразок інноваційного міномета – мінометний мобільний комплекс (ММК). Він може розгорнутися за півхвилини і вимагає втручання тільки на етапі завантаження міни в тубус. Керівник проекту Вахтанг Гахеладзе стверджує, що максимальну увагу приділяли навіть найдрібнішим деталям. У пригоді став і власний бойовий досвід Вахтанга – ще недавно він сам служив артилеристом у 81-й окремій аеромобільній бригаді. А втілюють ідею в життя Українське агентство з перспективних науково-технічних розробок і «Укроборонсервіс». Однак у

БТР «Отаман»

Дистанційно-керований бойовий модуль TURRA 30 розробки словацької компанії EVPU для БМП-1

бойових умовах комплекс зможуть застосувати в кращому разі за рік – попереду ще випробування дослідного зразка та боротьба за можливість потрапити в план державної закупівлі. Діє мінометний комплекс на базі власного програмного забезпечення, куди надходить оператив-

на інформація від навідників. Маючи калібр 120 мм, він здатний вражати до восьми одиничних цілей одночасно. По шосе автомобіль може розвивати швидкість 100 км/год, по ґрунту – 60 км/год. Запас ходу становить до 500 км. Боєкомплект – 40 мін. За підтримки безпілотників дальність роз-

а вже через 2-3 секунди після залпу машина може починати рух, – розповідає автор ідеї Вахтанг Гахеладзе.

АвтоКраЗ презентував новий броньований армійський всюдихід – Hulk. Сімейство важких броньованих всюдиходів поповнилося нетиповою для вітчизняного виробника моделлю колісної формули 4x4. До «Урагану», «Шрека» та «Фіони» приєднався КраЗ-«Халк» (Hulk), що має відмінну від представників цієї лінійки конструкцію. Новий броньований автомобіль створений на базі всюдихода КраЗ-5233.

За словами Міністра оборони генерала армії України Степана Полторака, лише на закупівлю озброєння й техніки для української армії 2017 року передбачено близько 12 мільярдів гривень. Нині триває перехід від етапу розробки власної техніки до постачання її Збройними Силами України. Також очільник оборонного відомства зазначив, що сьогодні є потреба в усьому, що стосується

Важкий броньований всюдихід КраЗ-«Халк» (Hulk)

відки комплексу сягає до 20 км. Аналогів йому в Україні немає. Що важливо, немає їх і в Росії. Головна перевага ММК – його мобільність: він здатний розгорнутися за 30 секунд,

Мінометний мобільний комплекс

артилерії, засобів зв'язку, бронемашин та техніки для евакуації поранених. У порівнянні з минулим роком є суттєві зрушення у сфері модернізації авіаційної техніки та протиповітряної оборони, модернізації броньованого транспорту. До того ж українські фахівці створюють і зовсім нову техніку – дистанційно керовані

бойові машини «Фантом». Вже готують до випробувань перший вітчизняний ударний безпілотною «Горлиця», зброю, яку можуть виготовляти лічені країни у світі.

На третій рік війни ВПК країни, налагодивши виробництво нового озброєння, створивши нові робочі місця, започаткувавши глибоку співпрацю із західними партнерами, все ж таки зміг досягнути значних успіхів. Цього року вдало пройшли випробування нового високоточного далекобійного ракетного озброєння, яке повинно стати однією із ланок так званого «ракетного щита». Цей найважливіший і гідний приклад кропіткої роботи українських зброярів дозволить надійно захистити країну.

Загалом експозиції, які були представлені на цьогорічній вис-

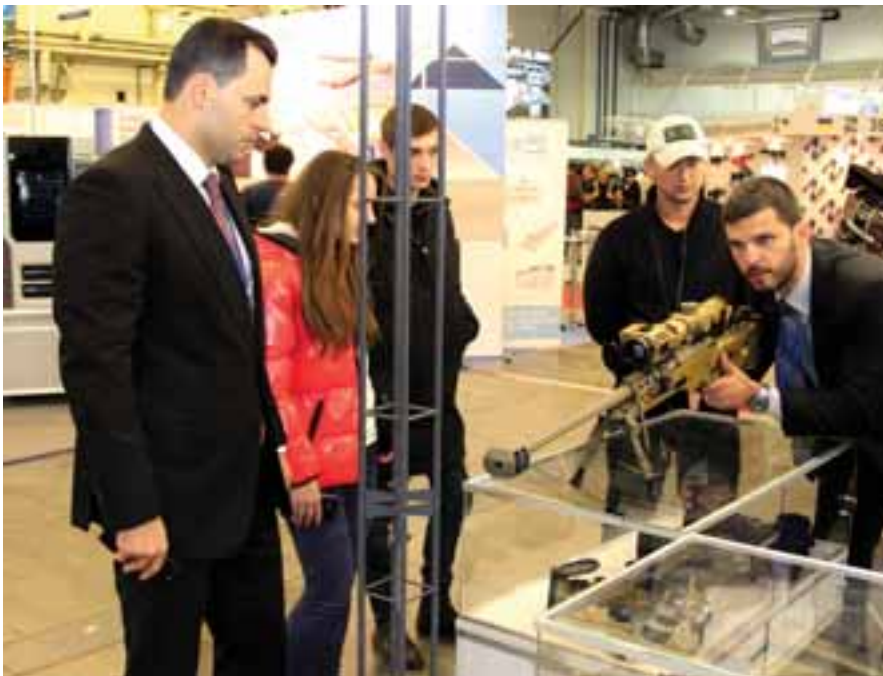
Elektronik Sanayi підписали угоду про співпрацю у виробництві пасивної радіолокаційної станції на

тимуть пістолет K100 та пістолет-кулемет K105 з перспективою постачати їх нашим Збройним Силам, Нацгвардії, МВС.

У межах виставки відбулася зустріч керівників провідних оборонних компаній Великобританії, зокрема BAE Systems, GE Aviation, Marshall Aerospace and Defense Group, Heroux Devtek та ДК «Укроборонпром». Представникам іноземних компаній було репрезентовано стратегію реформи оборонно-промислового комплексу України та акцентовано увагу на необхідності усунення законодавчих перепон для розвитку співпраці, адже іноземні компанії зацікавлені у спільних проектах та якісно новому рівні кооперації.

Під час «Зброї та безпеки» відбулась і Міжнародна конференція з питань кібербезпеки «Український кіберфронт. Розуміння, загрози та способи боротьби», яку провела Державна фірма «Укрінмаш». На конференції йшлося про необхідність створення національної системи кібербезпеки України. Зокрема вона дозволить відстежити терористів, а також кіберзлочинців, які поширюють інформацію за наказом ватажків терористичних угруповань, що діють на окупованій території Донбасу.

В'ячеслав ПЕТРОВСЬКИЙ,
Олександр БІРЧЕНКО

тавці «Зброя та безпека» стали одним із головних об'єктів уваги української громадськості й зручним майданчиком для успішних переговорів із іноземними партнерами та підписання ключових контрактів у межах активізації кооперації з країнами-членами НАТО в оборонній сфері.

Цього року Державна фірма «Укрінмаш», що входить до складу ДК «Укроборонпром», та турецька компанія Havelsan Nava

потужностях підприємств концерну.

Також контракт про співпрацю щодо виробництва вогнепальної зброї підписали між словацькою компанією Grand Power s.r.o. та ДП «Укроборонсервіс». Відтепер українські та словацькі зброярі разом працюватимуть над новітніми розробками, обмінюватимуться досвідом та технологічними рішеннями. Згідно з домовленістю українські зброярі склада-

Гуркіт «Грому» наближається

Наявність в арсеналі потужної сучасної зброї із великим радіусом дії додає впевненості у власній безпеці. «Кийок» стримування може зупинити будь-яку загрозу. І в Україні вже були намагання його створити

вівалентну майже 7 млн дол. США. 2010-го розпочалося проектування, за три роки планувалося вийти на перші льотні випробування.

Загалом за попередніми підрахунками для його створення потрібно було до 450 млн дол. США. Для порівняння: близький за

ТТХ оперативно-тактичний ракетний комплекс «Іскандер» обходиться оборонному відомству Росії в 1 млрд доларів. Але, на жаль, проект «Сапсан» призупинив тодішній міністр оборони Павло Лебедев, якого нині звинувачують у співпраці з російськими спецслужбами.

Вагомим аргументом безпеки нашої країни міг би стати оперативно-тактичний ракетний комплекс «Сапсан». Це спільна розробка ДП «КБ «Південне» і ВО «Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова». 2009 року на створення цього комплексу Україна виділила суму ек-

Та не все так погано. У вітчизняній «оборонки» сьогодні є навіть більш перспективна розробка – «Грім-2». Робота над цим комплексом триває, і український виробник дає надію, що ми скоро побачимо його перші випробування.

«Грім-2» являє собою мобільну пускову установку з двома ракетами типу «земля-земля». Згідно з офіційними даними, ракети цього комплексу дістають противника на відстані до 300 кілометрів. За висновками деяких експертів, наші ракети можуть вражати ворога і на більшій відстані. Реальна дальність дії «Грому» може сягати до 500 кілометрів.

Також відома і маса бойової частини ракети – до 480 кілограмів. Боєголовки такої ваги використовуються в російському «Іс-

Важливою особливістю ракети є можливість її польоту по аеробалістичних траєкторіях – ракета здатна непередбачувано змінити курс і таким чином ухилитися від протиракет. Це гарантує прорив ППО будь-якої складності

кандері» та радянській «Точці-У». Боєзаряду вистачає для знищення цілей на площі до 10 тисяч квадратних метрів при використанні касетного заряду, або на площі 2-3 гектари звичайним осколково-фугасним зарядом.

Також як бойова частина може бути встановлений заряд об'ємного вибуху, так звана вакуумна бомба, або бетонобійний боєприпас для знищення підземних командних пунктів.

Важливою особливістю ракети є можливість її польоту по аеробалістичних траєкторіях. Незвичайність такого польоту в тому, що ракета здійснює непередбачувані для противника зміни курсу і таким чином ухиляється від протиракет. Це гарантує прорив ППО будь-якої складності.

Ще однією важливою деталлю українського «Грому», яка значно підвищує бойові можливості комплексу, є розміщення на одній пусковій установці відразу двох ракет. Отже, один екіпаж може одночасно випустити дві ракети по двох різних цілях.

Способи наведення ракети українські розробники не розголошують, лише зазначають, що точність «Грому» відповідає світовим стандартам, для чого використовується цілий комплекс високоточних засобів. А величез-

Складання першого прототипу шасі для розміщення оперативно-тактичного ракетного комплексу

маршового двигуна на базі науково-виробничого об'єднання «Павлоградський хімічний завод».

А фінансує цей проект Королівство Саудівська Аравія. З цієї країною уклали контракт щодо закупівлі комплексів «Грім-2» із залученням фінансів на проектно-конструкторські

Замовника зацікавила універсальність української розробки, зокрема можливість стрільби як балістичними, так і крилатими ракетами. Перші практичні стрільби можуть відбутися наприкінці цього року.

Важливо, що проект майже повністю сформований з українських комплектуючих і передбачає кооперацію 50 підприємств. Також створюється виробництво повного циклу, починаючи від ракетного палива і закінчуючи бойовою частиною ракети, яка буде найкращим світовим зразком серед оперативно-тактичних ракет.

Ігор ПАРУБСЬКИЙ

Універсальність українського ОТКР полягає у можливості стрільби як балістичними, так і крилатими ракетами

розробки. Павлоградський хімічний завод вже отримав від Саудівської Аравії близько 40 млн дол. США на відповідні доопрацювання тактичного ракетного комплексу «Грім-2».

ний досвід у створенні ракет, які потрапляють точно в ціль навіть після подолання 10 тисяч кілометрів, дніпровські інженери мають.

Найголовніше, що Державне підприємство «Конструкторське бюро «Південне» вже приступило до виробництва нового тактичного ракетного комплексу «Грім-2».

Вже складається перший прототип шасі для розміщення оперативно-тактичного ракетного комплексу. Паралельно ведуться приготування для випробувань

КОЛИ НАВЧАТИ – МИСТЕЦТВО, НАВЧИТИСЯ – ОБОВ'ЯЗОК

Вони їхали на огорнутий полум'ям Донбас не за славою або для набуття певного статусу, вони їхали, бо знали: їм самим потрібно розібратися в багатьох речах, щоб потім говорити однією мовою зі слухачами, щоб їм, офіцерам із бойовим досвідом, вказати на помилки та навчити, як надалі їх не припускати, розповісти про всі нюанси ведення цієї неоголошеної війни. Українським офіцерам і генералам пройти такий нелегкий шлях та відкрити інші горизонти армійської справи допомагає навчання в Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського, підготовка в якому за два останні роки зазнала докорінних змін

Якщо хочеш щось зробити добре – зроби сам

Події, які сколихнули нашу країну 2014 року, змусили кожного викладача задуматися, як діяти далі. І не для кого не секрет, що навіть командири всіх рівнів тоді відчували розгубленість, подекуди й неспроможність вести повноцінні бойові дії. Їх, а особливо молодих офіцерів, там, у бойових умовах, потрібно було підтримати і навчити. Часу на роздуми не було: бандформування та російсько-терористичні угруповання нахабно просувалися територією Донбасу, знищуючи все на своєму шляху. Тож у керівництва університету виникла ідея, яку потім реалізували: створити мобільні тренувальні групи із найкращих викладачів та відрядити їх у зону протистояння. Перші такі відрядження відбулися в серпні 2014-го. Викладачі без вагань їхали в гарячі точки і на місцях давали консультації, відповідали на всі насущні запитання бійців: як правильно вести вогонь, облаштовувати блокпости, наводити зброю на цілі, читати топокарту тощо.

У новоствореному штабі АТО на той момент не вистачало професійних військових, які б могли на найвищому рівні здійснювати контроль над військами та моніторити ситуацію. По декілька офіцерів з цього вишу були призначені на досить високі посади. Працюючи в реальній обстановці, часто під обстрілами, вони їхали до молодших командирів, щоб розібратися, в чому прогалини їхньої роботи, де треба доопрацювати, щоб дати належну відсіч противнику. Полковник Вадим Артамощенко, артилерист за фахом, зрозумів, що бійцям потрібні такі собі «шпаргалки» – міні-видання, в яких би вмістилися необхідні знання. Їх почали друкувати і розповсюджувати у підрозділах. У березні 2015-го офіцер виконував обов'язки начальника відділу ракетних військ і артилерії штабу АТО. Саме тоді, після інтенсивних бойових дій, у відповідності до Мінських домовленостей розпочалося відведення

артилерії від лінії зіткнення. Він особисто керував цим процесом і займався питаннями сертифікації озброєння. Зайняття нових позицій передбачало відновлення техніки та готовність бійців до виконання завдань, потреба в яких могла виникнути раптово. Офіцер, який не один рік відслужив у бойових підрозділах, виніс для себе життєвий урок: «Командир повинен вчити підлеглого, злагоджувати підрозділ, створювати колектив. Без цього – у мирний час «двійка», на війні – смерть».

– Якби ми тоді просто відвели артпідрозділи і там би їх полишили, то за два-три тижні всі б уже забули, хто за що відповідає. Тому я склав типовий план занять на тиждень і кожен підрозділ відпрацьовував своє завдання, щоб бути готовим у будь-який час і вдень, і вночі виїхати на вказаний рубіж, – говорить заступник начальника командно-штабного інституту застосування військ (сил) полковник Артамощенко.

І такий момент настав у червні. Попри те, що техніка базувалася на відстані від 25 до 70 км, деякі підрозділи треба було повернути у найстисліші терміни для підтримки тих, які перебували біля Мар'їнки. По українських позиціях тоді невпинно гатила ворожа артилерія. Противник готував прорив на Курахове. Отримавши наказ від командира, наші артилеристи відкрили вогонь у відповідь, тим самим зупинивши наступ та зберігши життя бійців. Вадим Артамощенко каже, що саме завдяки постійним заняттям артилеристи змогли прибути вчасно.

Часто офіцеру доводилося вирішувати і злободенні питання. Одного разу виявилось, що протитанкових комплексів ПТКР у підрозділах достатньо, та от операторів бракує. Довелося швидко вирішувати проблему, використовуючи особисті зв'язки. Дізнавшись, що в Харкові на базі академії Національної гвардії є тренажери, та підготувавши відповідний документ, за лічені години отримали згоду на проведення таких занять.

Викладацький склад університету в районах бойових дій призначають і на посади, де їм особисто доводиться приймати оперативні рішення. Так, викладачі інституту оперативного забезпечення та логістики у перший рік протистояння самотужки обійшли всю лінію розмежування, закріпивши її місцеположення на топографічних картах. Паралельно визначили перший та другий рубезі оборони, щоб з'ясувати, якої кількості засобів та сил для обладнання вони потребують. Працювати доводилось під постійними ворожими обстрілами, тож вдавалися до деяких хитрощів: на пересічену місцевість йшли маленькими групами

пішки, без охорони, автомобілів та техніки, щоб менше привертати до себе уваги.

Також важливим є напрям роботи офіцерів Національного університету оборони України у Спільному центрі координації та контролю режиму припинення вогню (СЦКК). Вся доказова база ведення обстрілів і присутності військ РФ на території Донецької та Луганської областей лягає у звіт для спостережної місії ОБСЄ, відтак формується пакет документів для тристоронньої зустрічі у Мінську. Виконання одного з відповідальних завдань було покладене на полковника Тимура Куртсеїтова,

Теперішні слухачі – це люди, для яких не є пріоритетом швидке просування кар'єрними сходами. У них інші цінності, інші переконання

В Національному університеті оборони України ім. Івана Черняхівського навчаються вісім Героїв України, 30 офіцерів, які мають державні нагороди. 90% слухачів вишу є учасниками АТО

начальника кафедри оперативного та бойового забезпечення Інституту оперативного забезпечення та логістики. Перебуваючи на посаді начальника відділу чергових змін, він слідкував, щоби фіксувались всі обстріли, які здійснює ворог, та були проведенні розслідування щодо тих випадків, коли російська сторона такі нахабні вчинки приписувала українським силовикам.

На запитання, що найважче в такій роботі, офіцери відповідають майже однаковою фразою: «Працювати разом із росіянами». Адже ворогуюча сторона не лише намагається замаскувати злочини проти України, вести інформаційну війну, але й з величезною швидкістю фабрикує факти, які за день-два втілюються в життя. Побувавши на посаді заступника керівника СЦКК, полковник Сергій Салкуцан, заступник начальника університету з навчальної роботи, наводить безліч таких прикладів:

– Під час обстрілу незаконними збройними формуваннями ОРДО/ОРЛО наших позицій, лунає телефонний дзвінок керівнику української групи від керівника російської сторони зі звинуваченнями в тому, що ми обстрілюємо їхні позиції і навіть мирні квартали. Коли в оперативному режимі така інформація спростовується – вогонь припиняється.

Моменти моралі та здорового глузду в представників РФ повністю знівельовані. Отримуючи фото та відеофіксацію перебування на території України таких новітніх зразків техніки російського оборонпрому, як комплекс РЕБ «Кра-

суха», ТОС-1 «Буратіно» тощо, вони намагаються вигадувати інформацію, щоб згладити ситуацію або поставити на них тавро «жовтої преси».

– Є випадки псевдообстрілів та самообстрілів російсько-терористичних угруповань. Вони це фіксують, оточують район і запрошують спостережну моніторингову місію, стверджуючи, що це зробили українці. Саме тоді нам доводилося швидко шукати докази, які б свідчили про фальсифікацію. І нам це вдавалося. Наприклад, знаходили боєприпаси, із позначкою «Завод «Искра», РФ».

Ні для кого не секрет, що «братній народ» формує негативне інформаційне середовище, підкріплюючи фейкову інформацію сфабрикованими подіями. Тож представникам СЦКК доводилося ретельно відслідковувати таку інформацію та вживати контрзаходів, щоб її спростувати. У липні цього року був викид інформації про те, що українці намагаються створити штучний колапс у системі водопостачання Донецька шляхом виведення з ладу фільтрувальної станції, пошкодження водонасосної станції та трубопроводів.

– Аналогічні звинувачення

були і стосовно фенольного заводу поблизу Новотроїцького. Вони навмисне зривали відновлення шламонакопичувачів, двічі влаштували провокації, щоб зупинити відновлювальні роботи. На моє переконання, вони прагнули екологічних наслідків з викидом фенолу у Кривий Торець, забруднення території з подальшим звинуваченням української сторони, – продовжує Сергій Салкуцан.

Серед викладацького складу вишу і ті, хто пройшов бойові дії на Сході нашої держави на посадах у бойових підрозділах, а вже потім змінив вид діяльності. Так, старший викладач кафедри керівництва військами (силами) у мирний час полковник Дмитро Винокуров, обіймаючи посаду керівника сектору «С», 2015 року організував охорону та оборону табору, виконував завдання з координації дій ввірених йому підрозділів у Дебальцевому. Попри те, що побував у вирі найжахливіших подій цієї неоголошеної війни та дістав важкі травми, він знайшов у собі сили вистояти. І говорить про це так: «Мені сказали їхати в зону АТО. Я не відмовився, бо як я зміг би далі дивитися людям в обличчя? Це був мій священний обов'язок».

Знати, щоб перемагати

Ні для кого не секрет, що так звані реформи оптимізації та зменшення Збройних Сил України до подій на Кримському півострові та Сході нашої країни призводили до плачевних наслідків. Загальний песимістичний настрій щодо майбутнього армії дедалі більше охоплював військові колективи. Були роки, коли вчитися, навіть заради вищої посади, люди відмовлялися. В університеті на деякі спеціальності був недобір. Нині картина кардинально інша. І не тому, що бути військовим стало престижно. На перший план виступає професіоналізм командира, який вміло веде бойову операцію, знає всі тонкощі військової служби, впевнено керує колективом у екстремальних випадках, є взірцем для підлеглих. Це не просто слова. За ними стоять дні і ночі наполегливого навчання, прагнення самовдосконалення, бажання зробити внесок у загальну справу – оборону Батьківщини.

Тож теперішній слухач – це вмотивований офіцер, який вже на собі відчув, що знання – це золото. Без знань, як показала практика, навіть досвідчений воєначальник може припуститися помилки, адже діяти на інтуїтивному рівні не завжди є виходом із ситуації. Але усвідомлення таких істин при-

ходить із часом. Тому цьогорічний набір перевищив очікування: конкурс був доволі високий, не всі змогли пройти випробування та стати слухачами університету.

Під час навчання у військово-службовців відбувається своєрідна переорієнтація та усвідомлення того, що ці два роки – унікальний шанс закласти базис, без якого кар'єра сучасного воїна вже неможлива. І лише у порівнянні – як діяв до навчання і після – вимальовується справжня картина реалій.

Начальник кафедри сухопутних військ Дмитро Музиченко з цього приводу згадує ситуацію з життя:

– Торік випускався офіцер, який понад півроку провів у гарячих точках зони АТО. Під час деяких лекцій та семінарських занять він все бачив через призму свого досвіду і багато чого не сприймав. Та не минуло й двох місяців після випуску, як ми зустрілися в районі виконання бойових завдань. Зміни були помітні. Те, на що він тут дивився скептично, на Донбасі було повністю переосмислене.

Тож слухачі та ад'юнкти їдуть у зону АТО, щоб не лише уточнити специфічні нюанси своєї роботи,

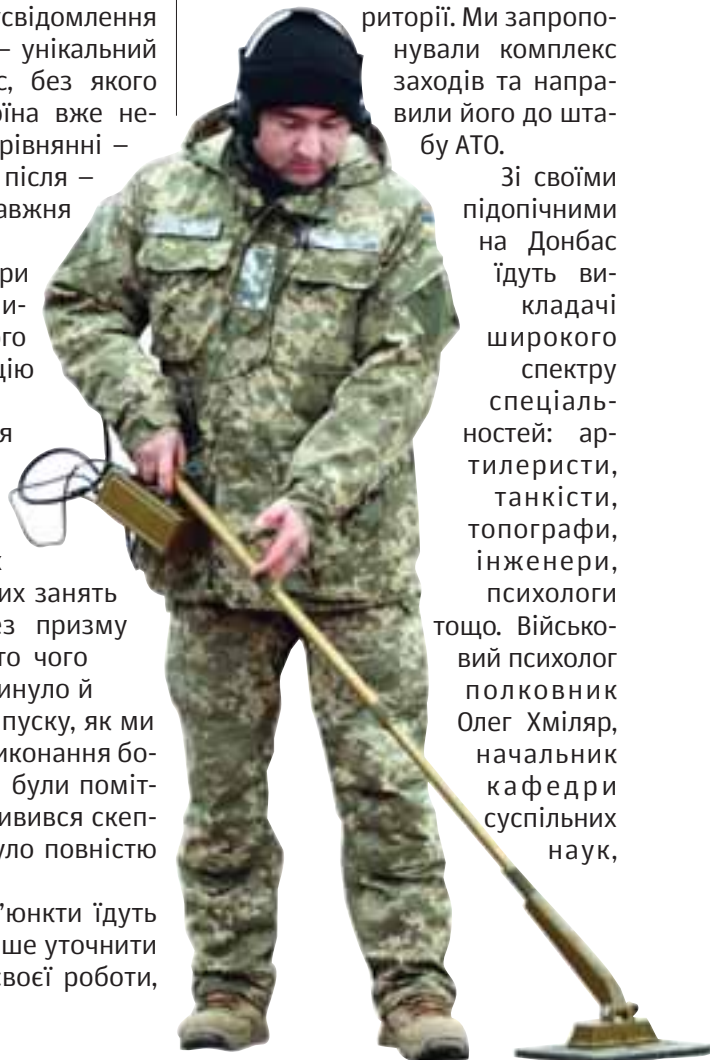
а й впровадити результати своїх наукових досліджень в процес підготовки та застосування військ. Вони привозять звіти акти реалізації своїх робіт, тобто їхні нововведення вже працюють та взяті до уваги в бойових підрозділах.

Начальник інституту авіації та протиповітряної оборони полковник Віталій Тюрін зазначає, що коли фахівці, перебуваючи на Сході, бачать проблемні питання в бойовій роботі, то розробляють рекомендації щодо їх розв'язання.

– До нашого інституту надсилали запит, щоб ми надали пропозиції стосовно боротьби з безпілотними літальними апаратами, – каже він. – Збивати їх дуже складно, а засікти майже неможливо – ціль малогабаритна і здебільшого пластмасова, тож її не завжди бачать радіолокаційні засоби. Тому потрібно впроваджувати високі технології, щоб перехопити радіосигнал і, як варіант,

посадити на своїй території. Ми запропонували комплекс заходів та направили його до штабу АТО.

Зі своїми підопічними на Донбас їдуть викладачі широкого спектру спеціальностей: артилеристи, танкісти, топографи, інженери, психологи тощо. Військовий психолог полковник Олег Хміляр, начальник кафедри суспільних наук,

переконали, що така практична робота набагато краща, якщо порівнювати із підходами, які були раніше. Його разом із слухачем Сергієм Черевичним неодноразово відряджали на етапи відбору кандидатів під час різних хвиль мобілізації. На Донбасі ж бачив, як вони діють, тож зміг написати важливу роботу, що, можливо, доповнить навчальний процес вишу.

Теперішні слухачі – це люди, які не чекають легких звершень та швидких просувань кар'єрними сходами. У них інші цінності, інші переконання. Вони знають, що є потенційними кандидатами на бойові посади, саме від їхніх дій залежатимуть життя та людські долі.

Полковнику Олександр Хімченку, який пройшов оперативно-тактичний рівень підготовки 2006 року, а нині опановує оперативно-стратегічний, вдалося дослужитися до посади начальника штабу 55-ї окремої артилерійської бригади. Саме звіди вирушив у зону ведення антитерористичної операції, де набув, за його словами, не зовсім позитивний досвід. Адже траплялися випадки зрадництва, саботажу та непокори.

Офіцер каже, що, з одного боку, зрозуміло: потрапивши під шквальний обстріл, люди більше не хочуть повертатися на позиції, а з другого – це їхній прямий обов'язок. Він мав вивести батарею на визначений рубіж для здійснення артпідтримки наших підрозділів. Що робити в такій ситуації? Олександр Хімченко не розгубився, викликав до себе молодших командирів і сержантів, почав розбиратися в першопричині. З'ясувалося – все через незнання та бездіяльність тих же лейтенантів та сержантів, які під час попередніх виїздів самі ж не забезпечили охорону та оборону, не прийняли рішення окопати техніку, що призвело до втрат. Олександр згадує:

– Це було в районі Розовки під час привалу. Вони зрозуміли, що самі винні в тому, що з ними трапилося. І лише особистий приклад та знання КПК змінили ситуацію. Я

Активним темпами в Національному університеті оборони України впроваджується «Курс виживання», «Курс тактичної медицини», «Курс мінної безпеки» та багато інших

сів у машину в голові колони і сказав, якщо за мною хтось не поїде – відразу ж карне провадження. Спочатку думали, а потім вирушили, зайняли район, виконали бойове завдання. Через три дні змінили місце дислокації, щоб противник не зміг засікти наші координати. Наступне завдання – в районі Старогнатівки та Гранітного. Цього разу виводив батарею три години, бо знову були проблеми. Я контролював кожен крок командира батареї та інших офіцерів. Вони нервували, але працювали вже із дотриманням всіх заходів світломаскування, виставляли нічні дозори, здійснювали розвідку місцевості. Потім протягом 2015 року проблем із роботою цих батарей не було.

Йому довелося виконати чимало бойових завдань. Здавалося б, офіцер, який на Донбасі з початку 2014 року проводив розвідку місцевості, був на непідконтрольній території, керував діями потужних артпідрозділів має знати все, а здивувати чимсь таку людину наряд чи вдасться. Та на запитання, чи нині отримує необхідні знання, він упевнено відповідає: «Так».

Спілкуючись із слухачами 2-го та 3-го курсів, професори й викладачі помічають у них високі мотиви, а їхні думки та прагнення

підтверджують приказку «Знання – це сила». Полковник Тимур Куртсеїтов каже, що для тих, хто несе знання, найвищою нагородою є слова випускників, коли вони телефонують із зони АТО і кажуть: «Дякую за навчання».

Останнє слово диктує зона АТО

Практика на першому місці – така концепція нового навчального процесу в університеті, а досвід АТО – обов'язкова вимога. Аудиторні заняття починаються із наведення реальних фактів, а практичні – це плацдарм, на якому відтворюється весь перебіг подій і обстановка в зоні конфлікту. Жодна частина підручника не запам'ятається так, як жива розповідь та занурення у реальні події.

Тож увесь комплекс командно-штабних навчань переорієнтований на ту обстановку, яка виникає в зоні АТО. Всі представники родів військ спільно ведуть умовні бойові дії на єдиному оперативному фоні. Таким чином вони починають розуміти специфіку роботи інших фахівців, орієнтуватися в нюансах організації взаємодії, адже не факт, що у такому ж складі не доведеться працювати в зоні АТО, скажімо, артилеристам, представникам

Під час навчання у слухачів є шанс закласти базис, без якого кар'єра сучасного офіцера неможлива

ППО та механізованих підрозділів. Комп'ютерну систему імітаційного моделювання JCATS повністю перелаштували на карти місцевості Донеччини та Луганщини. Великий плюс у цьому вбачають представники Повітряних Сил, адже їм для виконання бойового завдання важлива і наочна інформація – знання рельєфу місцевості.

– Коли літак летить на низьких висотах, пілот має знати, де у нього підйом, де спуск. А при плануванні бойових дій важливо розташувати у позиційних районах зенітні ракетні комплекси та радіотехнічні засоби так, щоб без перешкод можна було виконувати завдання, – ділиться досвідом полковник Тюрін.

Система імітаційного моделювання працює таким чином, що дії кожного, а особливо похибки та недоліки, відразу помітні. Приміром, фахівці матеріально-технічного забезпечення не дозаявили літак. Командир спланував виліт на визначену відстань, ланка злетіла, а одна машина впала через брак пального. Бувають часті помилки, коли командири планують виліт

ескадрильї, а питання щодо подавлення ППО противника не враховані. Тож при умовному заході у визначену зону літаки зазнають ураження. Такі «комп'ютерні сцени» не лише вчать, а так вриваються в пам'ять, що при плануванні і проведенні бойових завдань таких помилок ніхто не допустить.

Активним темпами в університеті впроваджується і курсова підготовка. А це «Курс витримки та виживання на полі бою», «Курс тактичної медицини», «Курс мінної безпеки» та багато інших. Спектр таких тренінгів постійно розширюється, що дозволяє готувати дедалі більшу кількість не тільки офіцерів ЗС України, але й курсантів та представників інших відомств та структур. Приміром, фахівці служби безпеки міжнародного аеропорту «Бориспіль» виявили бажання пройти курс із розмінування. Адже лише в цьому університеті вони зможуть і навчитися поводженню із такими небезпечними «сюрпризами», і опанують специфіку цієї справи.

Тепер проводяться курси для військових фахівців ВДВ, які роз-

робили та втілили в життя волонтери з організації «Сталкер». А організація «Патріоти України» допомогла у проведенні курсу бійця-рятувальника.

В умовах сучасної війни українським військовим доводиться миттєво переорієнтувати роботу, чітко знати завдання та діяти на випередження. Щоб стати таким профі, до досвіду потрібно додати знання. І тільки тоді ця формула успіху спрацюватиме. А те, що в Національному університеті оборони України необхідний базис закладають, можна нікому не доводити, бо факти говорять самі за себе. А про роботу всього колективу можна сказати словами начальника навчально-методичного центру організації освітньої діяльності полковника Миколи Паламаря:

– Якщо кількість загиблих і поранених на Сході нашої країни в районі бойових дій стала меншою, отже, військовий керівник став більш досвідченим, зміг реалізувати ті знання і навички, які надали йому в університеті, тож зберіг життя людей та материнські серця.

Галина ЖОЛТІКОВА

ОТРИМАЙ СОЦІАЛЬНУ КАРТКУ УЧАСНИКА АТО

ПРИЗВИЩЕ ІМ'Я
ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ УЧАСНИКІВ АТО

Реєструйся на сайті
UKRAZOM.ORG

Безкоштовна гаряча лінія

0 800 50 75 75*

*ДЗВІНКИ БЕЗКОШТОВНІ ЗІ СТАЦІОНАРНИХ ТА МОБІЛЬНИХ ТЕЛЕФОНІВ

- юридичні консультації
- медична допомога
- психологічна підтримка
- знижки у всеукраїнських торгових мережах
- освітні та оздоровчі програми
для учасників АТО та їх родин

ВСТУП УКРАЇНИ ДО НАТО

Сьогодні до Північноатлантичного альянсу входять 29 країн світу. Україна після проголошення незалежності теж неодноразово заявляла про бажання поповнити його лави, але далі слів справа не пішла.

Чому? Коли Альянс надаватиме нам більш ефективну допомогу у протистоянні путінській Росії? Що нашій країні дав саміт НАТО, який відбувся у Варшаві?

На ці та інші запитання погодився відповісти Вадим Гречанінов – генерал-майор у відставці, президент Атлантичної Ради України – громадської організації, яка багато зробила для наближення нашої країни до Альянсу

– Відразу після проголошення незалежності Україна задекларувала курс на вступ до НАТО, – говорить Вадим Олександрович. – І почала співпрацювати з ним.

– Відтоді багато води сплило в Дніпрі, але ми й досі не там. А от усі колишні країни Східної Європи, а також Балтики, давно в цій воєнно-політичній організації...

– Одна річ – заяви, і зовсім інша – конкретні справи. Про бажання приєднатися до цих 29 країн сказано багато, але мало зроблено для цього. Наприклад, кожна країна-кандидат на прийом приводила свої армії до його стандартів, виконувала інші вимоги. Це у військовій сфері. А є ще й інші, де ми теж тупцювали на

– ЛИШЕ ПИТАННЯ ЧАСУ

місці, а якщо і були якісь рухи, то з негативним відтінком. Наприклад, корупція, яка впродовж десятиліть роз'їдала державу, але на політичному олімпі її «не помічали».

– Чому?

– Про це краще запитати наших політиків, які до недавнього часу керували країною. Окрім цього, практично всі попередні президенти і їхнє оточення не бажали загострювати стосунки з Росією. Адже вона категорично не сприймає Україну як члена НАТО, і її керманічі неодноразово заявляли про це.

Опосередкованим свідченням того, що Росія боїться, як дідько ладана, нашого членства в цьому воєнно-політичному блоці, є події на Сході України. Витративши на проект «Янукович-президент» чималі кошти, Кремль сподівався, що він сповна їх відпрацює.

– Що значить «відпрацює»?

– Наприклад, перетворить нашу державу на ще один федеральний округ Росії, маючи статус путінського спецпризначенця на його теренах. Втім він і був ним. Згадайте так звані Харківські угоди, які продовжили базування Чорноморського флоту, прийняття деяких одіозних законів, спрямованих на нівелювання українців як нації, навмисне нищення армії тощо.

– Але як вона може боятися нашого вступу до Північноатлантичного альянсу, якщо кремлівські пропагандисти, зокрема, Кисельов і Соловйов твердять: Росія може протягом 2-3 хвилин стерти Сполучені Штати з землі...

– Як завжди, брешуть: час польоту ракети з ядерними боеголовками значно більший. Але ці «телезірки» забули, що в їхнього головного ворога є сильна протиракетна система. Чи прорвуться

російські ракети крізь неї – велике питання. Це – по-перше.

А по-друге, зважаючи на ракетно-ядерний потенціал США, не потрібно й до ворожки ходити, щоб зрозуміти: в разі удару-відповіді, а він обов'язково буде, від Росії теж нічого не залишиться. Ці телеведучі прекрасно це знають, але чого не скажеш, виконуючи забаганки кремлівських господарів?

– Вступу України до Північноатлантичного альянсу повинен передувати всенародний референдум...

– Із майже 30 країн-членів цієї воєнно-політичної організації лише в Угорщині та Словенії напередодні вступу – проводились опитування населення. А це означає, що кожен уряд вирішує цю проблему по-своєму: ухвалює рішення про вступ чи проводить опитування своїх громадян. Як на мене, то у випадках, коли абсолютна більшість людей за перший варіант, референдум не обов'язковий. Але щоб у суспільстві не виникала напруга, треба проводити роз'яснювальну робо-

ту, аргументовано спростовуючи твердження тих, хто розповсюджує різні інсинуації. Наприклад, про те, що в разі вступу до НАТО українці воюватимуть у різних «гарячих точках» земної кулі тощо.

– Якою була б відповідь українців, якби референдум щодо вступу до НАТО відбувався, скажімо, вже восени цього року?

– Важко спрогнозувати. Але кількість прихильників НАТО серед населення України з року в рік зростає. Про це свідчать і соціологічні дослідження. Наприклад, нещодавно фонд «Демократичні ініціативи» і соціологічна служба Центру Разумкова провели опитування українців. Так ось, понад 70 відсотків респондентів вважають, що нам слід приєднуватись до Північноатлантичного блоку. Найбільше його прихильників проживають у західній частині України, а також у центрі. Найменше – на сході та півдні країни. Але чисельність останніх постійно зменшується.

З метою підвищення рівня взаємної довіри та співпраці між країнами НАТО та Україною, а також покращення безпекової ситуації в регіоні 2014 року була створена спільна литовсько-польсько-українська бригада

– Вам не здається, що неоголошена війна путінської Росії змінила погляди багатьох українців щодо приєднання до цього воєнно-політичного блоку?

– Ще й як! Навіть ті, хто вважав, що для нас найкраще мати позаблоковий статус, тепер дотримуються іншого погляду. Кожній адекватній людині, яка хоч трохи цікавиться політикою, зрозуміло: коли б ми були у НАТО, Путін нізащо не ризикнув би розв'язати проти нас ні гібридну, ні «звичайну» війну. Він добре знає, що напад на одну з країн-учасниць блоку розцінюється у Брюсселі як агресія і проти інших його членів. Із усіма можливими наслідками...

– Після втечі Януковича Україна відмовилася від запровадженого ним статусу позаблокової країни. Тож коли ми вступимо до Північноатлантичного альянсу?

– Сьогодні розмови про конкретні дати прийому до блоку недоречні. Адже поки що не може-

У 2016 бюджетному році Вашингтон надав Україні 335 мільйонів доларів на розвиток сфери безпеки та оборони. Таким чином обсяг допомоги з 2014 року перевищив 600 мільйонів доларів

мо похвалитись успіхами і здобутками на цьому тернистому шляху. Головне для нас – мирне врегулювання на Донбасі. Але хочу нагадати, що взимку 2014-го офіційний Київ заявив про відмову від позаблокового статусу, чим

делікатно натякнувши на бажання влитись у НАТО.

– Після саміту у Варшаві наші можновладці багато говорять про якісно новий рівень стосунків між Україною і НАТО.

– Так, є чимало позитивних прикладів того, що ми не байдужі Брюсселю. Наприклад, нам обіцяно новий формат відносин – такий, який мають лише п'ять країн світу. НАТО устами свого генерального секретаря Єнса Столтенберга заявило, що не визнає і ніколи не визнає анексії Криму, про події на Донбасі й говорить нічого.

Під його егідою створюються трастові фонди, які працюватимуть на зміцнення обороноздатності, передбачається також 40 напрямів взаємодії, новий механізм координації допомоги від НАТО. У Збройних Силах, інших

бачається витратити на зміцнення обороноздатності. Є сподівання, що вже найближчим часом окремі країни НАТО допоможуть нам і летальною зброєю. Зокрема практично погодилися на таку допомогу Великобританія, Канада, Литва, Польща і Туреччина. Для цього потрібно укласти двосто-

«Свідченням того, що Росія боїться, як дідько ладана, нашого членства у НАТО, є події на Сході України...»

Вадим Гречанінов

В межах заходів саміту НАТО у Варшаві глави оборонних відомств України та Республіки Польща підписали Протокол про внесення змін до Угоди між урядом України та урядом Республіки Польща щодо питань військово-технічного співробітництва

військових формуваннях і далі працюватимуть інструктори з армії натовських країн, а в Генеральному штабі ЗС нам допомагатимуть радники. Не можу не згадати і так звану Програму розширених можливостей, учасниками якої є Швеція, Фінляндія, Грузія, Йорданія і Австралія – країни, які успішно провели чимало реформ. Відтепер і ми є її учасником.

Американці повинні до кінця поточного року надати близько 500 мільйонів доларів, які перед-

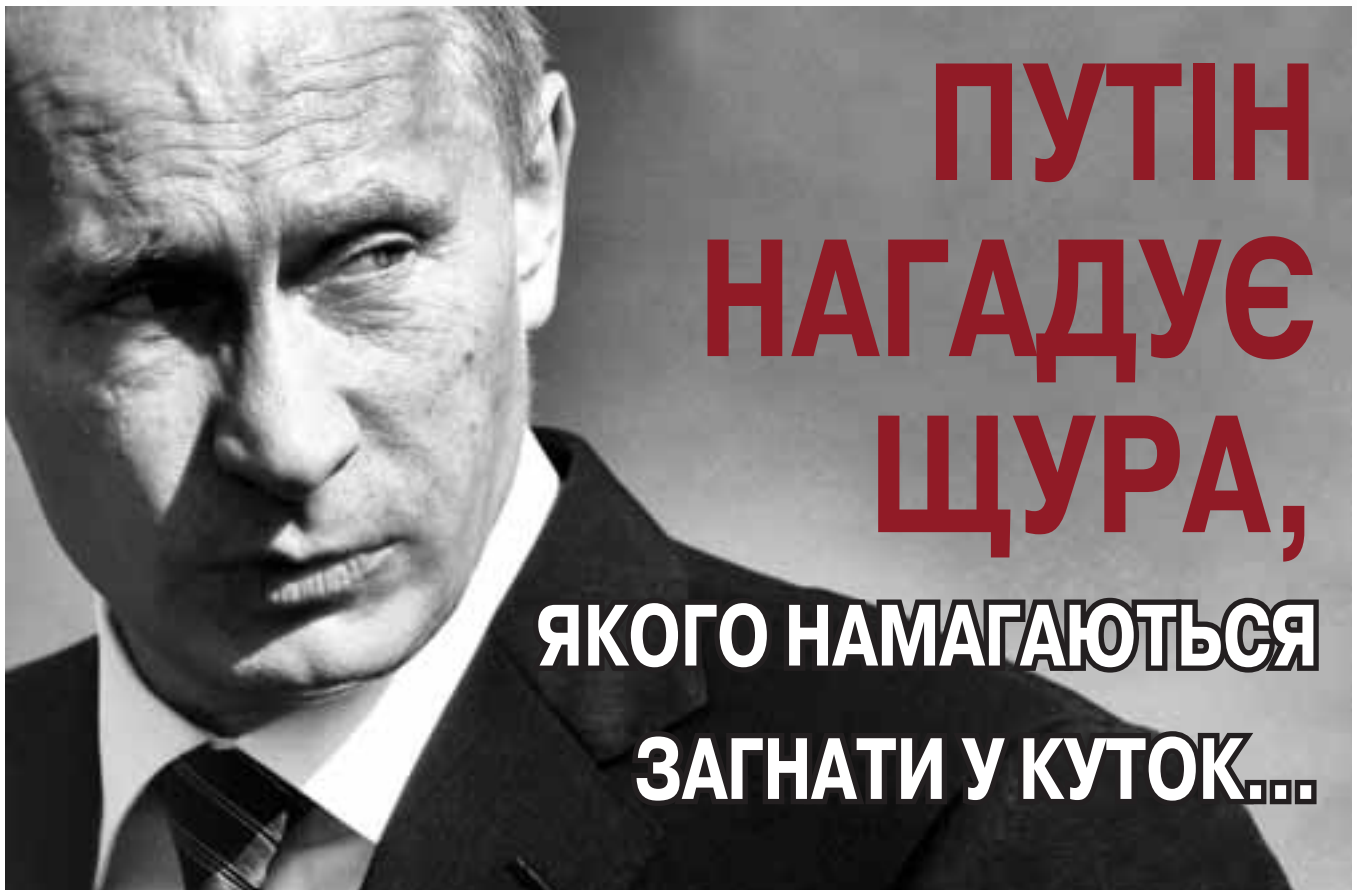
ронні угоди з ними. До речі, відповідна угода вже підписана з поляками.

Під час Варшавського саміту країни-члени НАТО домовилися про розміщення на східних кордонах Альянсу чотирьох військових підрозділів, чисельність кожного з яких становитиме тисячу осіб. Це, звісно, не багато, але головне в іншому: розпочинаючи так звану гібридну війну проти країн Балтії, Росія знає: у бойових зіткненнях братимуть участь і армії країн НАТО.

– На який час може затягнутися процес вступу України до НАТО? І чи не світить нам статус «вічного кандидата»?

– Щотрібно насамперед успішно просуватись у реформуванні всіх сфер нашого життя. Зокрема повністю перевести наше військо на стандарти НАТО, переорієнтувати і оборонно-промисловий комплекс, насамперед авіабудування та ракетобудування, на кооперацію з блоком. А ще – якомога менше залежати від Російської Федерації. Не є таємницею, що до недавнього часу практично весь наш ОПК значною мірою залежав від російського. Повільно, але цієї залежності ми поступово позбавляємося. Вкрай необхідно реформувати як слід інші силові відомства, подолати корупцію. Коли все це буде зроблено, тоді можна ставити питання про перспективу вступу до Північноатлантичного альянсу. І навіть якщо цей процес затягнеться, Україна все одно неабияк виграє. Адже проведення вищеперерахованих реформ зміцнить її самостійність в ухваленні будь-яких рішень, а також обороноздатність. За таких умов ми матимемо якісно нову армію, яка буде дійсно надійним гарантом нашої безпеки і незалежності.

Інтерв'ю провів Сергій ЗЯТЬЄВ

Третій рік поспіль на Сході України триває антитерористична операція. Росія, маючи безпосередній вплив на ватажків так званих «ДНР» і «ЛНР», не лише не намагається їх втихомирити, а й розпалює своїми діями полум'я війни, яка вже забрала життя понад 10 тисяч українців. Коли, нарешті, на Донбасі настане мир? Чи готова Україна дати російській армії належну відсіч у разі її повномасштабного вторгнення на нашу територію? Наш гість, директор Центру досліджень армії, конверсії і роззброєння Валентин Бадрак, ділиться своїми думками щодо цих та інших злободенних питань..

До речі, у своїй книзі «Східна стратегія» виданій ще 2011 року, Валентин Володимирович передбачив події, які відбуваються на Сході України, «змалювавши» поведінку сьогоденішнього господаря Кремля

– Мир і спокій настане тоді, коли Росія виконуватиме Мінські домовленості, – говорить пан Валентин. – А вона не поспішає цього робити. До того ж, вдається до різних провокацій, звинувачуючи Україну в усіх смертних гріхах. Випадок з так званою диверсійною групою, яка, за версією росіян, мала намір здійснити у Криму серію вибухів, є яскравим підтвердженням того. Правда, Путіну, який особисто озвучив цю брехню, ніхто на Заході не повірив.

– Коли йдеться про виконання досягнутих домовленостей щодо врегулювання зазначеного конфлікту, він посилається на те, що під ними нема його підпису, мовляв, від нас мало що залежить...

– Так, немає. Утім на Донеччині і Луганщині є російські війська, які перебувають там за наказом свого верховного головнокомандувача і можуть повернутися додому лише з його волі, бойовики, оснащені озброєнням російського виробництва, яких контролюють і консультують російські радники. Впевнений: якщо росіяни заберуть звідти своїх «трактористів і шахтарів», припинять матеріально-технічне забезпечення незаконних військових формувань, а Україна візьме під свій контроль українсько-російський кордон, то ця неоголошена війна швидко завершиться. Втім, вона б і не почалася, якби влітку 2014-го Росія не відправила на допомогу сепаратистам цілі армійські підрозділи. Більш того, без втручання Кремля взагалі ніяких широкомасштабних заворушень там не було б: всім відомо, за чийм сценарієм вони починалися.

– Дехто вважає, що сьогодні Українське військо цілком спроможне визволити Донбас від російсько-терористичної орди. А як ви вважаєте?

– Останнім часом у нас з'явилося багато різних «експертів», «аналітиків», які «знають», що і як потрібно робити для швидкого завершення війни. Але дуже легко давати поради владі,

Неоголошена війна не почалася б, якби влітку 2014-го Росія не відправила на допомогу сепаратистам цілі армійські підрозділи

коли ти ні за що не відповідаєш! Відповідаючи на це запитання, скажу так: з різних причин – як об'єктивних, так і суб'єктивних – сьогодні альтернативи Мінським домовленостям не існує. А вони передбачають мирний варіант. Все. Крапка.

– Добре. Але чи не станеться так, що поки Україна добиватиметься цього за допомогою політичних і дипломатичних кроків, ворог хоч і повільно, проте відбиратиме – клаптик за клаптиком – нашу землю?

– Без надання суттєвої допомоги з боку Росії цього не станеться. Та наша армія й інші силові структури, які сьогодні протистоять терористам, вже не ті, якими були два-три роки тому. І цілком спроможні утримувати свої позиції.

Щоб бути більш переконливим, нагадаю, що 2016 року Міністерство оборони отримало рекордний, за всю історію існування, бюджет – 55,5 мільярда гривень. Якщо порівнювати з минулим роком, то його збільшено на 7,6 мільярда. Зокрема, 11,5 млрд гривень асигновано на розвиток озброєння та військової техніки, 3 млрд – на бойову підготовку військ.

Проектом Державного бюджету України на 2017 рік перед-

бачається виділити на потреби оборонного відомства ще більше – 64 мільярди.

З початку антитерористичної операції навчальні центри ЗС України підготували близько 33 тисяч військових спеціалістів, серед яких фахівці механізованих, танкових, високомобільних десантних, інженерних військ, військ зв'язку та інших видів і родів військ Збройних Сил.

2016 року на заходи з розвитку озброєння і військової техніки Збройних Сил України виділено близько 6,5 мільярда гривень. Для порівняння: це вчетверо перевищує обсяг фінансування 2014 року та майже у вісім разів – обсяг фінансування 2013 року. Окрім цього, з початку проведення АТО відновлено і повернуто у війська близько 53 тисяч одиниць озброєння та військової техніки. Це, зокрема, бойові броньовані машини, автомобільна та інженерна техніка, наземні радіолокатори, навігаційні та безпілотні авіаційні комплекси, засоби наземного забезпечення польотів тощо.

За результатами держвипробувань на озброєння прийнято шість нових зразків озброєння і військової техніки. Чимало з них за тактико-технічними характеристиками

не поступаються закордонним аналогам, а то й перевершують їх. Зважаючи на це, вірю, що ми здатні утримати свої позиції на Донбасі.

– Нещодавно шпальти мас-медіа рясніли повідомленнями про випробування ракетного комплексу «Вільха». Він дійсно здатний, як писали, наводити жах на ворога?

– А чому б і ні? Насамперед значу, що всі комплектуючі «Вільхи» – вітчизняного виробництва, а сама ракета створена за новою концепцією і може використовуватись як проти наземних, так і проти повітряних та морських цілей. Після того, як вона надійде в серійне виробництво, Україна матиме новий і досить далекобійний комплекс для знищення не лише живої сили противника, а й ворожих укріплень і техніки. Якщо говорити більш конкретно про «Вільху», то вона має власну систему наведення і є керованою.

Щоб читач краще зрозумів тактико-технічні характеристики, скажу, що її калібр 300 мм, а базуватиметься вона на шасі «КраЗа». В іншому вітчизняному КБ розроблено ракетний

комплекс «Грім-2». Його можна розглядати як засіб неядерного стримування потенційного агресора. Максимальна дальність ураження – до 500 кілометрів. Точність ударів «Грому» відповідає кращим світовим стандартам. «Гром» здатний вражати цілі практично на всій території тимчасово окупованого Донбасу.

На торішній виставці «Зброя і безпека» демонструвався прототип крилатої ракети, яка значно менша за своїми габаритами і тому може базуватись на кораблях і літаках, що лише розширює можливості її використання. Її завдання – подолання системи протиповітряної оборони противника на надмалій висоті до 50 метрів над поверхнею землі, огинаючи рельєф місцевості. Використання ж стелс-технологій зробить її ще менш помітною. Дуже важливо, що за незначних доопрацювань дальність її польоту можна збільшити до двох тисяч кілометрів.

2016 року Міністерство оборони отримало рекордний, за всю історію існування, бюджет – 55,5 мільярда гривень.

Проектом Державного бюджету України на 2017 рік передбачається виділити на потреби оборонного відомства ще більше – 64 мільярди

– За яким сценарієм можуть розвиватися події на Сході України найближчим часом? Для чого Путіну Донбас? Невже він дійсно бажає за рахунок цього регіону розширити територію Росії, яка і так є найбільшою за розмірами країною світу?

– Не думаю, що Путін спить і бачить Донбас у складі Росії: у разі приєднання він став би надзвичайним тягарем, який, зважаючи на сьогоднішню фінансово-економічну ситуацію самої РФ, вона не подумає. Він йому потрібен як важіль постійного впливу на українських політиків: шляхом просування «донецьких» і «луганських» в українську владу, зокрема, до парламенту, зважаючи на парламентсько-президентську форму правління, можна примушувати її до потрібних Росії рішень. Наприклад, щодо вступу до Євросоюзу чи НАТО.

– 2011 року ви видали книгу «Східна стратегія», у якій йдеться про українсько-російські відносини, даються характеристики Володимиру Путіну. Наскільки ваші припущення, висновки справджуються останнім часом – після розв'язання Кремлем неоголошеної війни?

– У романі, дійсно, чимало уваги приділено Путіну. У вигляді роздумів героя. І ще тоді його устами я сказав, що господар Кремля ніякий не герой, яким його зображують провладні мас-медіа і наближені до нього політики, а звичайний авантюрист, правда, наділений неабиякими владними повноваженнями і з ядерною кнопкою в руках. Його поведінка

У Путіна стратегія битого собаки, який може через інстинкт самозбереження піти на дуже великий ризик

останнім часом нагадує поведінку щура, якого заганяють у куток. Але правда і в тому, що щур у куті є небезпечним. Гадаю, саме тому Захід відповідає так мляво і так готовий поступитися українськими інтересами, щоб не відчуті зубів того щура.

Тривалий час у мене жив собака-боксер, якого колись у дитинстві вкусив більший за нього пес. Так ось, через це він почав кидатись на набагато більших тварин. А все через побоювання знову бути скривдженим. Саме така стратегія в Путіна – стратегія битого собаки, який може через інстинкт самозбереження піти на дуже великий ризик. Але ресурсів виграти повномасштабну війну і приборкати Україну в нього нема, і це – хороша новина для всіх нас.

Щодо відновлення так званих братерських стосунків. Їх між українцями і росіянами ніколи не було. Пригадайте нищення Петром І Батурина, руйнування Запорозької Січі, ставлення росіян до нас як до малоросів, зокрема, заборону української мови і друку літератури нею, вторгнення

російсько-більшовицьких військ у 20-х роках минулого століття і знищення Української Народної Республіки, влаштування кількох голодоморів, які звели з цього світу мільйони українців! Про яке братерство можна говорити?

Хіба що про добросусідські відносини. Але для цього потрібно насамперед, аби Путін забрав свої війська з Донбасу і допустив нас до контролю над державним українсько-російським кордоном. А ще – щоб Росія як держава не втручалася в наші внутрішні справи. А до виконання всіх цих вимог дуже далеко.

Не слід забувати й про те, що чимало пересічних росіян зомбовані російською пропагандою і вірять в ті нісенітничі, про які їм щодня говорять з телеекранів. Допоки Кремль зомбуватиме своїх громадян, ставлення їх до українців навряд чи зміниться.

– Скажіть, сценарій розвитку подій в Україні, оприлюднений у «Східній стратегії», відповідає нинішній дійсності?

– Головна ідея цієї книги полягає у тім, що Москва не полишить

планів знову повернути Україну в орбіту своїх інтересів, не допустити її зближення з Європою і тим більше НАТО, а якщо досягти цього політичними та іншими мирними методами не вдасться, то зруйнувати її. Події, описані у «Східній стратегії», відбуваються у 2006-2010 роках. Тож, як бачите, я помилюся лише в часі...

– Працюючи над книгою, звідки ви могли з такою точністю передбачити подальші дії Росії щодо України?

– Для цього не потрібно було бути Нострадамусом: ще 2009 року з Володимиром Горбуліним – колишнім Секретарем РНБО – ми попереджали про завершення Росією циклу підготовки до війни з Україною. Протягом 2008-2010 років вище політичне керівництво України отримувало інформацію про можливість російської агресії. Щоправда, не йшлося про відкриту війну, а про різні її форми, зокрема і гібридну. Проте, на жаль, ні нас, ні інших експертів та аналітиків «не почули»...

Інтерв'ю провів
Сергій ВАСИЛЬЄВ

БОРЩ, САЛО ТА КАША – ЇЖА УКРАЇНСЬКА НАША

Історія світових війн засвідчує, що в усі часи воєначальники приділяли значну увагу харчуванню своїх воїнів. Під час бойових дій та в походах наявність їжі й води мали безпосередній вплив на боєздатність війська. Перевагу завжди надавали концентрованим продуктам, які мають властивість не псуватися тривалий час. Наприклад, древні греки завжди мали з собою фініки й родзинки, ацтеки – кульки з пасти какао, англійські моряки цінували сир, а японці для військових цілей винайшли перший напівфабрикат – зварений, а потім висушений рис.

Певні особливості існували й у козацькому харчуванні. Кухня вважалася запорукою здоров'я Запорізького війська. Вона була простою та різноманітною, але в той же час поживною та смачною. Січові кухарі готували каші та кулеші з різних круп. Їх вживали з медом, молоком та рибною юшкою. Крім того, на козацькому столі зазвичай була сушена та в'ялена риба. В походах козацьке меню дещо змінювалося. Стрімкі марші та тривалі битви не давали змоги швидко приготувати їжу. Тому, вирушаючи в похід, вояки зазвичай брали із собою сухарі, крупи та борошно, які зберігалися в бочках. З м'ясопродуктів придатнішим вважалася сало, яке добре зберігалася та було висококалорійним. Такий раціон не вимагав занадто великих витрат та підтримував життєдіяльність козацького війська на належному рівні.

Упродовж останніх двох років українська армія зазнала значних перетворень. У нашого війська з'явилися новітні види техніки та озброєння. Збройні Сили України перетворилися на сучасний об'єкт, готовий відповідати викликам часу. Водночас із реорганізацією війська відбулися й позитивні зміни у харчуванні військовослужбовців. До раціону українського воїна увійшли нові продукти: сало, мед, джем. Збільшилася кількість м'яса та твердого сиру. Згодом черга дійшла і до сухих пайків.

Центр розвитку та супроводження матеріального забезпечення Збройних Сил України розробив та випробував у зоні проведення антитерористичної операції новий добовий польовий набір №15. На відміну від попереднього зразка він складається з двох страв та не потребує термічної обробки.

Ще однією відмінністю є те, що ним можна харчуватися понад три доби. До раціону увійшли сухофрукти, шоколад, кава. Реторт-пакет, який вперше використовується при комплектуванні сухпайка, дозволяє проводити стерилізацію продуктів під час пакування та безпечно зберігати їх упродовж

року, а безполумєневий нагрівач – харчуватися готовими першими та другими стравами в будь-яку пору року. Калорійність пайка – близько 3500 кілокалорій, а для тих, хто виконуватиме бойові завдання, є посиленний варіант у 4100 Ккал.

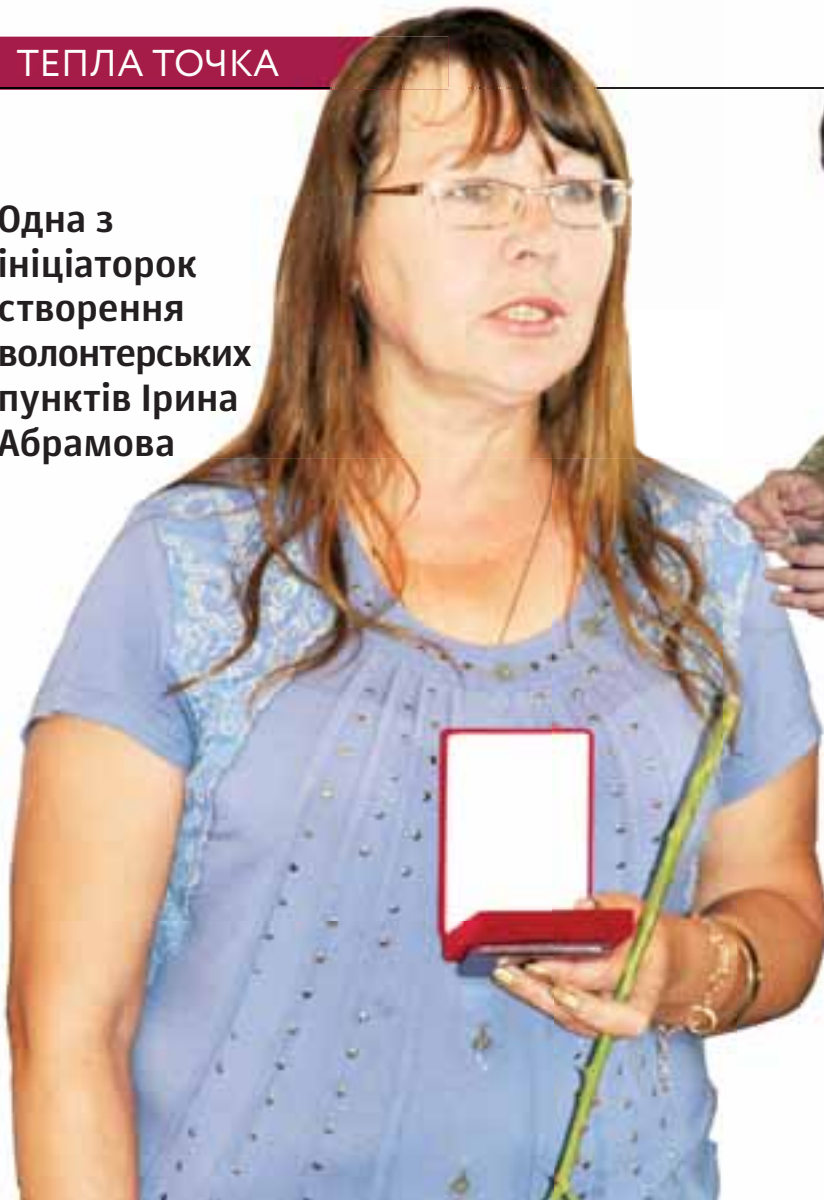
Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак підписав технічні умови для харчових наборів нового зразка, а уряд односторонньо проголосував «за» та схвалив запропоновані зміни. Вони значно розширили асортимент страв. За основу брали національну культуру харчування: борщ, різноманітні супи, каші – гречана з м'ясом, пшенична та перлова, а

також тушко-вана картопля. Усі продукти отримали позитивне схвалення від науково-дослідних установ та відповідають показникам якості і безпечності. Очікується, що перші партії нового сухпайка надійдуть у війська вже наприкінці цього року.
Олександр ВАСИЛЬЧЕНКО

Таблиця. Набори польові

Найменування комплектувальних складових	Одиниця виміру	Раціон сніданку	Раціон обіду	Раціон вечері	Разом, шт./г
Галети з борошна пшеничного першого гатунку	пачка/г	1/50	1/50	1/50	3/150
Сухарі з борошна пшеничного першого гатунку або з борошна житнього оббивного	пачка/г	-	1/50	1/50	2/100
Готова до вживання перша страва (борщ з м'ясом або супи з м'ясом в асортименті)	реторт-пакет/г	-	1/500	-	1/500
Готова до вживання друга страва (каші з м'ясом або овочі з м'ясом в асортименті)	реторт-пакет/г	1/350	1/350	1/350	3/1050
Кава розчинна	стік/г	1/2	-	-	1/2
Чай	пакетик/г	-	1/2	1/2	2/4
Цукор	стік/г	1/10	1/10	1/10	3/30
Мед натуральний (в асортименті)	стік/г	-	-	1/20	1/20
Джем фруктовий (в асортименті)	стік/г	-	1/20	-	1/20
Перець чорний мелений	стік/г	-	1/0,3	-	1/0,3
Сіль	стік/г	1/1	1/1	1/1	3/3
Ложка пластикова одноразова	упаковка/шт.	1/1	1/1	1/1	3/3
Серветка паперова	упаковка/шт.	1/1	1/1	1/1	3/3
Серветка гігієнічна волога	упаковка/шт.	1/1	1/1	1/1	3/3

Одна з ініціаторок створення волонтерських пунктів Ірина Абрамова

Михайло Олійник поспішає на «дембель» до Івано-Франківська. У касі вільних місць на потяг немає, але з квитком додому йому допомогли миколаївські волонтери. На такі випадки в них є домовленість із керівництвом залізничного вокзалу Миколаєва.

ВАХТА ОСОБЛИВОГО ПІКЛУВАННЯ

– Дай Боже їм здоров'я за те, що вони роблять, – дякує дівчатам боєць Михайло.

– Таких випадків за час роботи волонтерського пункту «Залізничний вокзал. Миколаїв» – сотні, – розповідає волонтер Ірина Абрамова. – За рік через нашу «теплу точку» пройшли близько 50 тис. військовослужбовців з усієї України. У нас «транзитні» бійці можуть не тільки дочекатися потяга, безкоштовно переночувати, помитися та поїсти, а ще й отримати юридичні консультації або просто поспілкуватися із доброзичливими людьми.

МИКОЛАЇВ – МІСТО ВОЛОНТЕРІВ

– Наша волонтерська діяльність почалася ще тоді, коли виводили військовослужбовців із Криму, – говорить одна з ініціаторок створення волонтерських пунктів Ірина Абрамова. – До цього допомагали благодійним фондам, які працюють з онкохворими дітьми. Коли почалися неспокійні дні у Криму і на Донбасі, до нас потрапили перші біженці, ми допомагали їм. Тоді ж зрозуміли, що є сила-силенна проблем і в наших військовослужбовців, коли через

місто почали йти колони техніки з Криму. Твердо вирішили, що осторонь не залишимося...

Із початком бойових дій на Донбасі Миколаїв став одним із центрів, через який проходять тисячі бійців. Одні відбувають до зони АТО, другі повертаються до місць дислокації на мирній території, хтось прямує додому. Більшість хлопців зупиняються в Миколаєві на нетривалий термін, аби дочекатися автобуса чи потяга. І тут у них раніше виникали проблеми: як зорієнтуватися в незнайомому місті, де перепочити, зарядити мобільний телефон,

як і де купити квитки, що робити, коли закінчилися гроші...

Допомогти учасникам АТО взялися волонтери, які влітку минулого року створили для захисників країни місця відпочинку на автобусному й залізничному вокзалах – «Залізничний вокзал. Миколаїв» і «Автовокзал. Миколаївський пост». При цьому нагодувати і напоїти чаєм та кавою – не основне завдання волонтерських пунктів. Головне – допомогти у вирішенні нагальних питань. Потрібен шпиталь – направлять до найближчого медзакладу, є необхідність отримати інформацію про соціальні пільги – зв'яжуться із фахівцями. У кімнатах є спеціальні довідники з відповідями, номерами телефонів компетентних осіб. Пост на залізничному працює цілодобово, на автобусному – з 6.00 до 24.00. Робота

Волонтерські пункти облаштували небайдужі мешканці міста

центрів допомоги, якими є кімнати відпочинку, ґрунтується на щоденній праці звичайних миколаївців, які вважають своїм обов'язком допомагати солдатам.

100 М² ДОБРА ДЛЯ ГЕРОЇВ

За понад рік існування волонтерський куточок на залізничному вокзалі, без перебільшення, став відомим на всю країну. Це приміщення площею лише 100 м² стало для багатьох бійців своєрідним маяком, який вказує на домівку, де їх завжди чекають і приймають із любов'ю та душевною теплотою.

А починалося все в кімнаті для бійців АТО із журнального столика

і бажання допомагати. Надалі підключилося керівництво вокзалу, яке всіляко сприяло волонтерам. А ще начальник регіональної філії «Одеська залізниця» пообіцяв після реконструкції миколаївського вокзалу перемістити волонтерський пункт у більш пристосовані приміщення з душовими і туалетами, щоб військовослужбовцям було комфортно. Проте основну допомогу в облаштуванні волонтерського пункту надали небайдужі мешканці міста.

– Спасибі всім людям, які

зробили для наших рідних і улюблених захисників цей чудовий «куточок». Небайдужі миколаївці за власним коштом закупили і привезли сюди ліжка. Тепер двадцять два хлопці можуть ночувати в очікуванні поїзда. Бувають такі дні, коли місць не вистачає, тоді військові сплять у кріслах. Кожному даємо рушник, постільну білизну, – розповідає керівник пункту Ірина Абрамова. – Воїнам тут не тільки надають нічліг, а й годують гарячими стравами. Містяни приносять і домашнє. За місяць хлопці з'їдають 30 кг сиру і 60 кг ковбаси. Тож у цих продуктах, а також у каві, чаї, печиві, цукерках і цукрі існує постійна потреба. Особливо важко з продуктами, коли прибуває цілий ешелон бійців. Тоді просимо допомоги у небайдужих.

Волонтерка Валентина Тарасюк зізнається – рік тому соромилася навіть підійти до кремезних військових. Тепер вона їхня найактивніша співрозмовниця. «Вони стільки тем для розмов знаходять! Розповідають про фронтові події, показують один одному на карті, де їм довелося воювати. Ми пригощаємо наших героїв бутербродами, кавою, чаєм. Варимо супи, кашку, вареники», – ділиться своїми враженнями дівчина.

Весь свій вільний час пенсіонерка Ірина Мінюкова – на волонтерському посту на залізничному вокзалі. Розповідає, що коли тільки відкрилися, хлопців у буквальному сенсі туди затягували. «Дуже соромливі були. Вони звикли воювати. Але ми їх як рідних зустрічаємо», – каже пані Ірина. А Олена Трубочанінова опікується колекцією шевронів та прапорів з подяками від військових. Коли скінчиться війна, миколаївці планують відкрити музей із символікою від героїв.

НА АВТОВОКЗАЛІ – ЯК УДОМА

Одним із ініціаторів створення волонтерського пункту на

Волонтери Денис та Наталья Барашковські

автовокзалі став Денис Барашковський. Свого часу активісти дізналися про досвід Харкова, списалися в соціальних мережах з однодумцями і вирішили, що в рідному місті слід також створити такий пункт. Ольга Вербицька, Тетяна Поліщук, Ольга Малярчук і Олександр Діордієв скоординували свої дії з владою. Керівник автовокзалу підтримав ідею активістів: надав приміщення, допоміг з меблями, обладнанням, забезпечив освітлення, опалення, Wi-Fi. Кімнату відпочинку для військовослужбовців на центральному автовокзалі в Миколаєві урочисто відкрили торік у липні.

– У перший день, коли ми відкривалися, була своєрідна «навала» – до нас одразу завітало п'ятдесят військових. Тепер за день опікуємось трьома-чотирма десятками захисників. Зустрічаємо бійців, проводжаємо їх, допомагаємо з квитками, просто спілкуємося, – говорить Денис. – Охочі допомогти і попрацювати в нашій кімнаті очікування записуються заздалегідь. Ми формуємо графіки чергувань, створили групу в Facebook, на сторінках якої надаємо звіти по кожному

підтримку воїнам. Коли активісти просять посадити на автобус бійця, нам допомагають всі чергові по вокзалу, касири, працівники довідкової служби.

Десяток активістів займаються вирішенням всіх організаційних питань. До них долучаються добровольці. Денис Барашківський координує дії з місцевою владою, волонтерка Людмила Луняка відповідає за чергування на

– Вдячні всім нашим добровільним помічникам. Зокрема Миколаївському державному коледжу економіки та харчових технологій – дівчатка печуть пиріжки, булочки і двічі на тиждень приносять у пункт. Допомагають звичайні миколаївці. Приміром, якимось зайшла людина, поклала гроші: «Для наших», ні імені, ні прізвища не називала. А сьогодні дівчина принесла запечену картоплю.

«Через наш волонтерський пункт за рік пройшло понад 20 тис. бійців. Я вважаю, що це справжнє досягнення! У нас величезна книга відгуків, колекція шевронів, прапорів з підписами бійців. Вони відчувають, що потрібні нам, приїжджають сюди, а їх тут чекають – і це найголовніше в нашій щоденній роботі», – розповідає Денис Барашковський. А його колега з волонтерського пункту на залізничному вокзалі Ірина Абрамова додає: «Насправді все, що ми робимо, – це так мало в порівнянні з тим, що зробили наші захисники! Ми й надалі будемо намагатися створювати всі умови для їхнього відпочинку і зміцнення бойового духу. Адже ми – одна сім'я, один народ. І якщо прийшла біда, боротися з нею потрібно разом».

Юрій СМЕЛОВ

Керівник автовокзалу «Миколаїв» підтримав ідею волонтерів:

надав приміщення і допоміг з меблями

дню роботи кімнати відпочинку для бійців АТО. Отже, усі, хто має бажання допомогти, відразу відгукуються на наші проблеми. Зазвичай ми пишемо: «SOS! Потрібна вода» або, наприклад, ковбаса і сир. І люди привозять нам усе необхідне за годину-дві! І працівники вокзалу всіляко надають

посту, Юрій Барк допомагає з вирішенням юридичних питань, Антоніна Галкіна для відвідувачів – як мама, співрозмовник та порадник.

– Чергуємо по шість годин. Банер на фасаді слугує орієнтиром для хлопців, куди саме звертатися, – говорить Людмила Луняка.

Його намагалися схилити до служби в «армії ДНР», обіцяли погони полковника, простору квартиру в центрі Донецька та інші блага. Коли ж зрозуміли, що офіцер залишиться вірним українському народові, почали погрожувати розстрілом.

При виході із Дебальцевого
Олег Федорчук
втратив ногу

БРАТИ КУЗЬМІНИХ

ПОДАЮТЬ РУКУ ДОПОМОГИ...

Як акт помсти 22 січня 2015 року під час маршу полонених у Донецьку підполковника Олега Кузьмініх та його товаришів провели колоною центром міста, при цьому всіляко принижуючи. Рідні й близькі Олега робили все можливе для його визволення. А ще на сімейній раді вирішили створити громадську організацію, яка б допомагала родинам бійців 90-го батальйону 81-ї аеромобільної бригади, котрі теж потрапили до рук терористів. Після 124 діб, проведених у катівнях так званого «МДБ ДНР», підполковника Олега Кузьмініх нарешті визволили. Сталося це 23 травня 2015 року.

Дізнавшись про благодійну діяльність своєї родини, Олег продовжив її разом з братом Сергієм та його дружиною Оленою. Та виник «Фонд братів Кузьмініх».

Завдяки їхній допомозі були успішно прооперовані, проліковані і повернулися до повноцінного життя чимало солдатів та офіцерів Українського війська

Для Олега Федорчука війна з російськими найманцями почалася влітку 2014-го. У складі 30-ї бригади відважний старший сержант звільняв міста і села Донбасу, за що його нагородили орденом «За мужність» 3-го ступеня. Взимку 2015-го біля Дебальцевого дістав тяжке поранення обох ніг. На жаль, одну лікарі були вимушені ампутувати. Задля збереження другої довелося звернутись по допомогу до ізраїльських лікарів. Свої послуги ті оцінили в кілька десятків тисяч американських доларів. Брати Кузьмініх допомогли зібрати необхідну суму, і Олега прооперували. Сьогодні чоловік проходить реабілітаційний курс.

Після лікування в українських медзакладах постало питання про його продовження в одній з

Микола Барановський,
старший лейтенант 30-ї бригади

Відкриття Алеї слави в Костянтинівці

празьких клінік. Щоб відправити бійця до Чехії, фонд зібрав десятки тисяч гривень.

Снайпер 95-ї бригади Валентин Ковальський дістав поранення черевної порожнини біля Савур-Могили. Лікарі провели дев'ять оперативних втручань, але Валентин повільно згасав, бо вітчизняна медицина виявилася безсилою. Одна з ізраїльських клінік погодилася прооперувати

Денис Гойко,
військовий журналіст,
спецкор ЦТРС,
старший лейтенант.

Артем Абрамович – старший лейтенант, командир танкового взводу 30-ї бригади. Його подвиг відомий як танковий таран Артема Абрамовича

чоловіка. Щоправда, запросила за свої послуги величезну суму – 3 мільйони гривень. «Фонд братів Кузьмініх» допоміг зібрати потрібні кошти, і сьогодні Валентин проходить післяопераційну реабілітацію. Його життю нічого не загрожує.

Микола Барановський, боєць 30-ї механізованої бригади, дістав поранення голови. Після хірургічного втручання йому потрібно було вживити титанову пластину. 24 тисячі гривень на її придбання також виділив фонд.

Олександр Кушнір, Віктор Легкодух, Василь Чекман, Володимир Свадеба теж були тяжко поранені і потребували тривалого лікування. Всім їм, а також десяткам

інших їхніх побратимів «Фонд братів Кузьмініх» допоміг стати на ноги.

Навесні поточного року спільно з чеською клінікою «Малва-зинки» започатковано програму реабілітаційного курсу лікування поранених бійців. Там вже отримали допомогу два бійці – Руслан Берладін і Андрій Дмитрієнко, які дістали поранення, як сказали у військовому госпіталі, несумісні з життям. Але вони вижили. Чеські лікарі погодилися допомогти

їм повернутися до повноцінного життя. Та для цього потрібні були 9 тисяч євро. Для їхніх сімей це захмарна сума. Однак фонду завдяки небайдужим людям вдалося зібрати гроші. Допомоги чеських лікарів потребували ще кілька тяжко поранених військових. Для того, аби їм допомогти, фонд організував концерт відомої української поетеси Анастасії Дмитрук у Львові, а також у Житомирі. Всі зібрані кошти були направлені на лікування поранених бійців.

Павло Шевчук під час подій на Майдані надавав протестувальникам допомогу, також і медичну. Коли на Донбасі з'явилися «зелені чоловічки», пішов боронити Україну. Потрапивши під обстріл,

зазнав осколкового поранення. Лікарі Австрії згодилися провести операцію з видалення осколка, що застряг у голові. Вартість операції становила 22 тисячі євро. Частину коштів родина Павла зібрала, а не вистачало 200 тисяч гривень. Після того, як родичі чоловіка звернулися по допомогу, фонд переказав цю суму на рахунок австрійської клініки.

– Наша мета – надавати посильну допомогу насамперед тим нашим побратимам, які найбільше її потребують, – каже підполковник Кузьмініх. – Зокрема тим, хто дістав тяжкі поранення і потребує довготривалого лікування. Багатьом із них потрібні не лише ліки, а й оперативні втручання, на які в них, пересічних українських хлопців, немає коштів.

– Україна вже втратила тисячі своїх синів, які склали голови на цій неоголошеній війні, – долучається до розмови Сергій Кузьмініх. – Сьогодні немає жодного регіону, міста чи району, де б не ховали захисників рідної землі. Наша Житомирщина – не виняток. У нашому місті до того ж дислокується 95-та аеромобільна бригада, бійці якої боронили і визволили десятки міст і сіл Донбасу, захищали донецький аеропорт, а нині виконують не менш відповідальні завдання під вогнем ворога. На жаль, серед них теж чимало загиблих. Наш святий обов'язок допомогти їхнім рідним, яким, зважаючи на реалії сьогодення, найбільш скрутно.

Роман Горбань був поранений кулеметною чергою із танка у боях за луганський аеропорт

Фонд виділив 10 тисяч гривень на продукти харчування і одяг для трьох неповнолітніх дітей десантника Руслана Коношенка. А ще – допоміг відремонтувати квартиру вагітній вдові Сергія Зулінського Катерині. Допоміг фонд і вдові Олександра Пітцеля, матері і родинам Героїв України (всі померли) Ігоря Брановицького, Івана Зубка і Максима Ридзанича, родинам Олександра Михайлюка, Олександра Скрипнюка, Юрія Шкабура і Станіслава Паплінського, Валентина Миколенка і Максима Козаченка, які теж померли у катівнях «ДНР».

Сьогодні підполковник Олег Кузьмініх проходить службу в штабі високомобільних десантних військ у Житомирі. Але, перебуваючи за сотні кілометрів від району, де точаться запеклі бої, пам'ятає про бойових побратимів. Військова форма, взуття, білизна, продукти харчування, ліки, господарські товари, предмети першої

необхідності, генератори – ось далеко не повний перелік того, що фонд відправив і відправляє у військові підрозділи.

– Це хоч і скромний, але наш внесок у перемогу над ворогом, – каже офіцер. – Ми й надалі працюватимемо в цьому напрямку.

З початку 2016 року «Фонд братів Кузьмініх» опікується дітьми, чий батьки загинули, захищаючи рідну землю від російсько-терористичної орди.

– Серед тих, хто жертвує кошти, представники різних категорій населення. Це, зокрема, комерційні фірми і окремі підприємці, громадські організації, трудові колективи, держслужбовці і пенсіонери. Адже неоголошена війна виявила, що в Україні чимало патріотів – людей, які готові останню сорочку віддати для своїх захисників, – зазначив Сергій.

Сергій ВАСИЛЬЧУК

ДЕЛЬФІНИ- ТЕРАПЕВТИ

В Одесі спеціалісти науково-дослідного центру Збройних Сил України «Державний океанаріум» спільно з дельфінарієм «Немо» організували курс дельфінотерапії для реабілітації військовослужбовців, які брали участь у антитерористичній операції на Сході країни

Для одеських дельфінотерапевтів це абсолютно нове заняття. Хоча до цього вони проводили такі терапії для дітей, але з бійцями, що потрапили у кризові ситуації, таких сеансів ще не було.

Слід зазначити, що дельфіноterapia є альтернативним, нетрадиційним методом психотерапії. У ньому беруть участь спеціально навчені тварини, що відрізняються «добрим характером». Дельфін поєднує в собі унікальні фізичні дані й високий інтелект, здатність до міжвидового спілкування, а також особливе ставлення до людини.

Як повідомив начальник науково-дослідного управління гідробіології та службового використання морських тварин Центру полковник Денис Зубрицький, була створена спеціальна методика щодо соціально-психологічної допомоги воїнам за допомогою дельфінотерапії.

За допомогою методів психодіагностичного тестування було опитано більше ста військовослужбовців, які брали участь у антитерористичній операції у 2015-2016 роках. Всіх респондентів за результатами аналізу даних умовно поділили на чотири групи.

До першої увійшли особи з відсутністю депресивних симптомів, до другої – з помірно вираженою депресією. Третю групу становили військовослужбовці, які мали критичний рівень та явно виражену депресивну симптоматику. Респондентів, які на всі запитання

у психологічних тренінгах, зарухували до четвертої.

Потім військовослужбовців розділили на дві дослідні групи: контрольну, де заняття проводилися за загальноприйнятими методиками, а також експериментальну – із використанням елементів дельфінотерапії, зокрема аудіо-, відеозаписів зображень і голосів дельфінів. Протягом двох місяців у приміщенні одеського Будинку офіцерів проведено дванадцять таких психологічних тренінгів.

– У військовослужбовців експериментальної групи результати виявилися кращими, ніж у контрольній.

виявили бажання брати участь

Участь у терапії беруть тільки спеціально навчені тварини із «добрим характером»

Дельфінотерапія є альтернативним, нетрадиційним методом психотерапії. Дельфін поєднує в собі унікальні фізичні дані й високий інтелект, здатність до міжвидового спілкування, а також особливе ставлення до людини

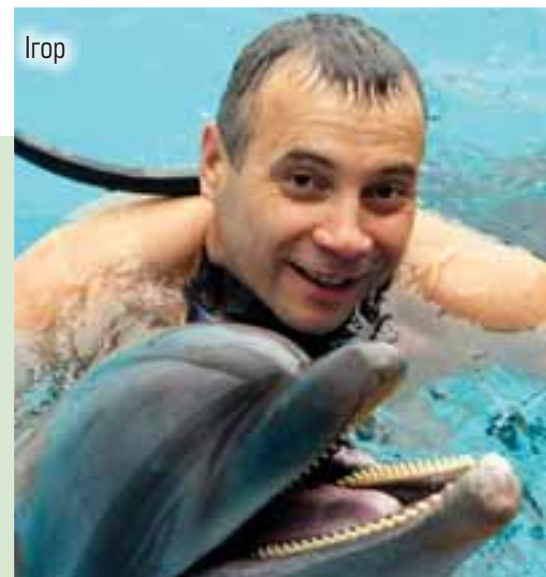
Євгеній СИЛКІН

Пряма мова

Військовослужбовець Збройних Сил України Ігор: «Протягом певного часу я виконував службові обов'язки в зоні проведення антитерористичної операції. Часто-густо доводилося потрапляти в ситуації, що забирали багато духовних та фізичних сил. Повернувся з фронту додому виснаженою людиною. Але тепер, пройшовши сеанс дельфінотерапії, відчув у собі нездо-

ланне бажання жити. Це чудова річ. Відчувається приплив сил і енергії. Нібито поспілкувався та об'єднався з природою.

Вважаю, що багатьом військовослужбовцям даний сеанс піде на користь і відновить їхнє психологічне здоров'я. Це неперевершене відчуття дотику до первісної природи, коли відчуваєш море, дельфінів і відсутність обмежень. Дійсно отримуєш задоволення».

Ігор

Сергій

Пряма мова

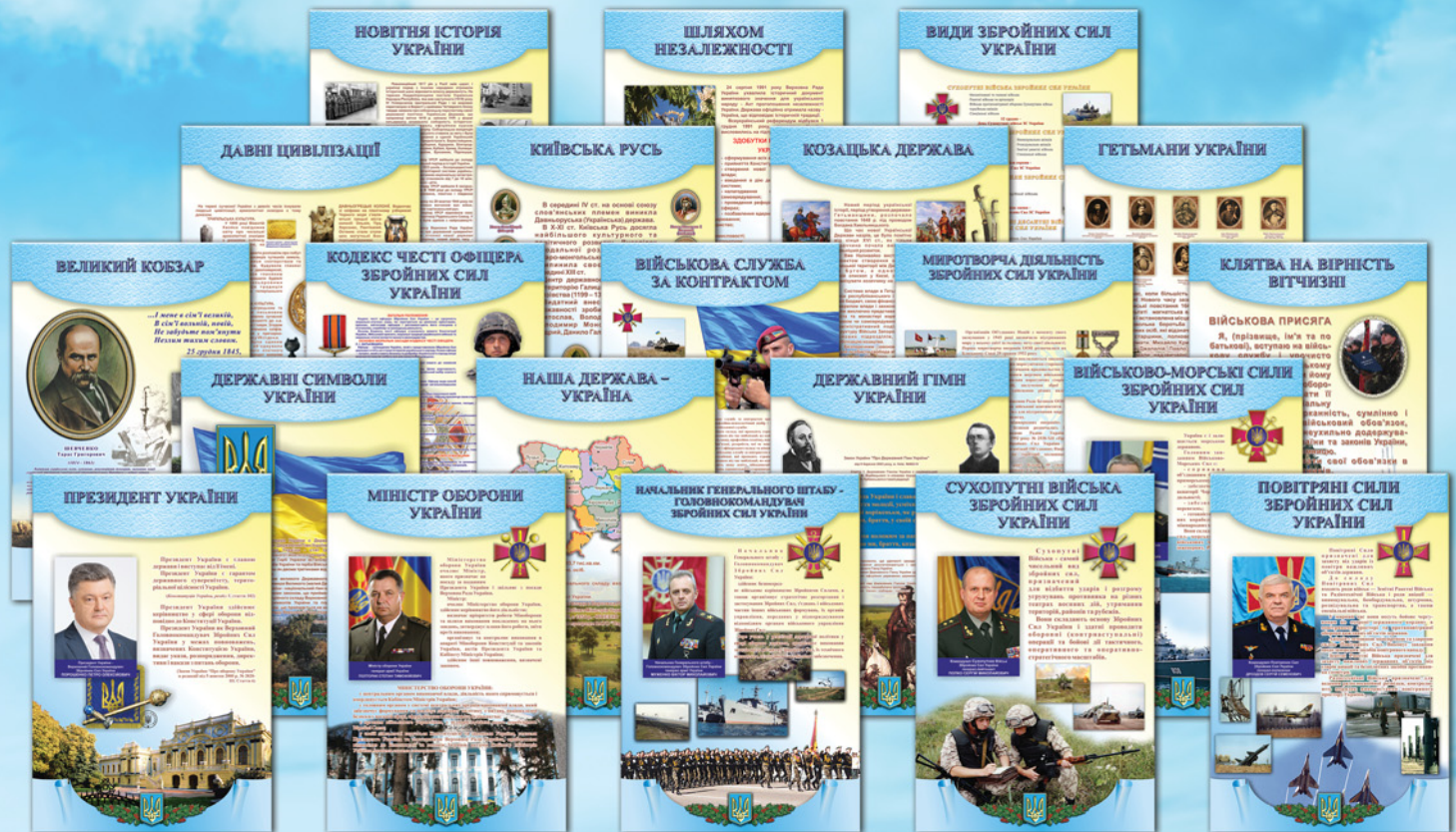
Військовослужбовець Збройних Сил України Сергій: «Зустріч із дельфінами – це, звичайно ж, здивування і потрясіння. Настільки ви себе почуваете комфортно та незвично. Ситуація на Донбасі змусила більшість чоловіків-патріотів встати на захист цілісності нашої України. Перебуваючи в епіцентрі війни, ми ставали мимовільними свідками її жорстокості. Тому багато тих, хто повернувся додому, відчули себе

ізгоями. А дельфіни допомагають подолати цей стан – я навіть словами передати не можу, який отримуєш від них позитив! Дельфін яскраво демонструє свою зацікавленість і готовність до спілкування. Безсумнівно, він вимагає зворотної реакції, відповіді, привертаючи до себе увагу і показуючи щирість намірів. Мене переповнює радість від такої реабілітації, і, напевно, я вже можу похвалитися міцною дружбою з дельфінами».

ОФОРМЛЕННЯ НАОЧНОЇ АГІТАЦІЇ

ВІЙСЬКОВИХ МІСТЕЧОК, ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН, ШТАБІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Для народознавчої світлиці

З вартової служби

Зі стрйової підготовки

Навчальні стенди

Стенди, таблички, знаки

Плакати та стенди можуть бути виготовлені на папері, на папері з ламінацією, на самоклеїці з ламінацією, на пластику, на пластику з рамкою. Плакати можуть корегуватися за розміром і змістом за бажанням замовника.

м. Київ, вул. ПЕСТЕЛЯ, 11
тел. +38(044) 236 89 48, 332 99 01
+38(067) 417 79 83
e-mail: pestel@i.com.ua

Бібліотека журналу

УКРАЇНИ
Військо

ПОБРАТИМИ

історії українських воїнів

КНИГА 1

Ризикуючи життям щомиті, вони боронять Україну, жінок, дітей, стариків і вважають це своїм святим обов'язком. Вони мають те, чого не купиш у російських військторгах, – патріотизм і хоробрість.

Обидва видання надруковані за фінансової підтримки ТОВ «Таланлегпром», ТОВ «Торнадо», ТОВ «Грант і партнери», за що їм принагідно дякуємо.

Колектив журналу продовжує збирати матеріали про подвиги та будні українських воїнів для наступної книги.

На нашому сайті можна ознайомитися з електронною версією обох видань.

УКРАЇНИ
Військо

**Читати – щоб знати,
знати – щоб перемагати!**

www.viysko.com.ua

Шановні читачі!

Раді повідомити, що вийшли друком два наші нові видання: «Побратими» та «Відчайдухи» – історії українських воїнів

Героями нарисів військових журналістів, які зібрані у двох книгах, стали учасники антитерористичної операції на Донбасі.

Держслужбовці, робітники, вантажники, вчителі, фермери... Усі вони різні. І, можливо, ніколи б не зустрілися в цьому житті, не одягнули б однострій, не спали б в одному бліндажі, не їли б з одного казанка, якщо б не поклик Батьківщини, над якою нависла біда.

Бібліотека журналу

УКРАЇНИ
Військо

ВІДЧАЙДУХИ

історії українських воїнів

КНИГА 2